

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lir.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje tiskov: Računi pri poštni čekovnem svodu: Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Combattimento tra carri armati in Tunisia

L'azione nemica frustrata con immediato contrattacco — Bombardamento di Tripoli in Siria e Beirut

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 21 febbraio il seguente bollettino n. 1002:
Nel settore meridionale del fronte tunisino si è svolto un combattimento tra carri armati nel quale nostre unità corazzate appoggiate dall'aviazione, con immediato contrattacco hanno frustrato l'azione nemica.

Nostri velivoli si sono portati su Tripoli e Beirut bombardando depositi e raffinerie di petrolio.

Aerei avversari hanno sganciato bombe su Napoli causando danni non gravi ad edifici civili, tra la popolazione civile sono stati finora accertati 119 morti e 332 feriti. Altra incursione ha avuto luogo su Palermo: pochi feriti. Quattro velivoli attaccanti colpiti dal tiro della artiglieria contraerea italo-germanica, precipitarono: due in mare uno ad 11 km da Palermo e

il quarto in località Brancaccio. Inoltre sono state sganciate alcune bombe in Calabria sulle località di Amantea Gioia Tauro e Cittanova. Alcune vittime fra la popolazione civile. Due aerei risultano pure distrutti dalle batterie della difesa mentre sorvegliavano Porto Empedocle.

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 20 febbraio il seguente bollettino n. 1001:

In Tunisia attività di reparti esploranti. Le pessime condizioni atmosferiche hanno ostacolato le operazioni aeree.

Un nostro velivolo non è ritornato alla base.

Nel Mediterraneo occidentale, all'alba del 18, un nostro sommergibile ha attaccato e colpito con siluro un piroscafo navigante in convoglio.

Tankovska bitka v Tunisu

Sovražna akcija izjalovljena s takojšnjim protinapadom — Bombardiranje Bejruta in Tripolisa v Siriji

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 21. februarja naslednje 1002. vojno poročilo:

V južnem odseku tuniškega bojišča se je razvila borba med oklopnimi vozovi, v kateri so naše oklopne izvidnice ob podpori letalstva s takojšnjim protinapadom zavrnile sovražno akcijo.

Naša letala so poletela nad sirjski Tripolis in Beirut ter bombardirala skladišča in čistilnice petroleja.

Nasprotna letala so spuščala bombe na Napoli in povzročila majhno škodo na zasednih poslopjih; med civilnim prebivalstvom so doslej ugotovili 119 mrtvih in 332 ranjenih. Drugi letalski napad je bil izvršen na Palermo: bilo je le malo ljudi ranjenih. Izmed štirih napadajočih letal, ki so jih zadeli izstrelki italijansko-nemškega protiletalskega topništva, sta padli dve v morje, eno 11 km od Palermo in četrto na kraj Brancaccio. Razen tega je bilo odvrženih nekoliko bomb na Kalabrijo, na kraje Amantea, Gioia Tauro in Cittanova. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekoliko žrtev. Dve letali sta bili nadalje uničeni od obrambnih baterij, ko sta leteli nad Portom Empedocle.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 20. februarja naslednje 1001. vojno poročilo:

V Tunisu delovanje izvidniških oddelkov.

Najneugodnejše vremenske razmere so ovirale letalske operacije. Ena naša letala se ni vrnila na oporišče.

V zapadnem Sredozemlju je naša podmornica v zori dne 18. t. m. napadla in zadela s torpedom neki parnik, ki je plul v konvoju.

Gibraltar v strahu — pred podmornicami Osi

Tanger, 21. febr. s. Naraščajoča nevarnost podmornic zaradi ojačenja podmorniške vojske s strani Osi, vznemirja angleške oblasti. Po vestih iz Gibraltara so bile odrejane nove previdnostne mere v tridnevni pristanišče je zdaj zaščiteno z dvojno protipodmorniško mrežo, da bi se preprečila morebitna presenečenja.

Američani kršijo špansko nevtralnost

Tanger, 20. febr. s. Tanger je včeraj preletelo ameriško letalo, na katero so protiletalske baterije streljale in ga prisilile, da se je oddaljilo.

Doznava se nadalje, da je neki hidroplan, ki je bil tudi ameriški in je priletel iz Fancoskega Maroka, letel nad špansko mejo pri Larache. Strelj protiletalske baterije so ga zadeli in je letalo moralo pristati na reki Dukus. Opazovalec v hidroplanu je bil ubit.

Papež otvoril novo akademsko leto vatičanske Akademije

Vatikan, 21. febr. s. S svečano ceremonijo je bilo davi otvorjeno ob prisotnosti papeža 7. akademsko leto papeške znanstvene akademije.

V zborovalni dvorani so se zbrali kardinali, diplomati, veliki mojstri malteške reda, princ Chigi guverner Vatikana princ Pacelli komendator Scaramaglia, generalni direktor srednjih šol, kot zastopnik ministra za vzgojo, general mornariškega inženjerstva Pugliese nekaj senatorjev, profesorjev, dostojanstvenikov papeškega dvora, komendator Galeazzi in komendator Bonomelli. Med vsakimi prelasi so bili msgr. Montini v zastopstvu državnega tajništva ter msgr. Ottaviani in Perugini. Izredno številni so bili italijanski papeški akademiki s Spancem Carco Sinerizom, Belgijcem Kornelijem Heymansom in Švicarjem Leopoldom Zwickom.

Papež ki je vstopil v dvorano s svojim spremstvom je sedel za predsedniško mizo ter je nato imel vzvišen govor o zakonih, ki vladajo svet. Rekel je, da so akademiki učeni in marljivi raziskovalci narave in vesoljstva ki vidijo v veličastju ustvarjenega sveta svetle red in božje sile. Pri raziskovanju zakonov, ki vladajo svet, grede Bogu nasproti in odkrivajo stopanje, ki jih je Bog pustil za seboj, ko je dovršil ustvarjenje sveta. Nato je omenil eksperimentalna raziskovanja v zadnjih desetletjih, s katerimi so bila storična zelo važna odkritja in iznajdbe. Pomudil se je nato pri spremem-

bah v pojmovanju fizikalnih zakonov ter zakonom dinamike in statike. Nato je govoril o sistemu naravnih zakonov tako v organskem kakor v vegetativnem svetu. Ob zaključku je zrekel: želja da bi Bog ki je ustvaril in k vladal svet, uslišal želje vseh oblastnikov in vseh ljudi, ki so dobre volje, da bi postali bratje in delali za mir in pravico.

Nato je govoril p. Gemelli, predsednik akademije. Zahvalil se je papežu, ker je blagovolil otvoriti akademsko leto in poudaril, da je bila njegova visoka beseda za akademike vzpodbuda k nadaljevanju njih znanstvenega dela. V imenu papeških akademikov je predsednik droval papežu za njegov papeški jubilej dva zvezka z zbranimi sadovi akademskega udejstvovanja. Dar je sv. oče sprejel z veseljem. Predsednik se je nato spomnil akademikov, ki so umrli med letom, in je prikazal zasluge novih akademikov. Končno je predložil papežu v odobritev sklep, s katerim je bil Emanuele De Margerie izbran za prejemnika nagrade 50.000 lir za svoje geološko delo, ter je prosil za vse za apostolski blagoslov.

Pij XII. je odobril predlog o nagrajenju odličnega znanstvenika ter je dal svoj apostolski blagoslov vsem in se nato prijazno razgovarjal z akademiki. Po končani otvoritveni seji so se akademiki pod predsedništvom p. Gemellija zbrali k prvi seji v novem akademskem letu.

Visoki in plemeniti duh mladine Italije

Rim, 20. febr. s. V domo mater je govoril ob navzočnosti ministra Tajnika stranke, imetnika zlate kolajne Vidussonija, političnih in vojaških prvakov iz Rima ter pred množico borcev, ranjencev in mladencev mlajših in najmlajših generacij planinski poročnik G. No Fumagalli iz Bergama, vojni pohabljenec z grške fronte ki je bil na bojišču odklovan.

Predsednik združenja je predstavil kot enega izmed mladencev, ki v svoji čistosti in resnosti idealno žrtvujejo svoje najboljše sile domovini in vedo, da ni idealne neizprososti brez moralne neizprososti in da človek ne sme priznati samemu sebi, da si pridobi pravico biti neizprososten do drugih. Poročnik Fumagalli je sedel v svojem vozičku, s katerega se po dveh letih zdravljenja še ne more premakniti, govoril o mladini in vojni. Dejal je, da govor v imenu borcev in da je tomlač zapovedi padlih. Mladinci občutijo to vojno kot svojo vojno, ker gre za bitko revolucionarnega sveta proti propa-

dajočemu svetu in za borbo duha proti materiji. Te vojne nihče ni hotel, toda vsi smo jo sprejeli, ki smo nosilci rimskega in krščanskega duha na svetu. Mladi ljudje čutijo, da branijo danes Domovino, ki je idealna dediščina naroda, pred protirimskimi silami ter uveljavljajo resnico. Boga, Domovino in družino. Mladinci poznajo Ducejevo besedo, da preživlja revolucija tri faze, mistiko, politiko in upravo, hčejo pa preprečiti, da bi se revolucija končala v upravljanju. Zaljubljeni so v deajo in čutijo, da so seme žrtve, da se ideja v celoti uresniči. Prepričani so o zmagi, ki je nagrada za one narode, ki jo zaslužijo. Italijanski narod mora biti prepričan, da bo zmagal v zavesti svoje idealne in moralne superiornosti.

Visoka in plemenita misel tega tomlač mladine Italije je ganila poslušalce, ki so mu sledili z velikim odobravanjem in zanimanjem ter ga ob koncu predavanja nagradili s priznanjem.

SOVJETSKE ČETE SO V 10 DNEH IZGUBILE 774 TANKOV

Ogromne izgube so prisilile sovražnika k popuščanju ofenzivnosti — Njegovi napadi so bili povsod zavrnjeni

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Zaradi južnega vremena, ki je nastopilo tudi v drugih odsekih fronte in zaradi težkih izgub, ki jih je sovražnik utrpel v dosedanjih borbah v zimski bitki, je pritisk sovražnika včeraj ponekod popustil.

Na področju spodnjega Kubana so bili krajevni sovjetski napadi brezuspešni.

Na fronti med Azovskim morjem in področjem južno od Orla so se izjalovili številni sovražnikovi napadi. Uničenih je bilo 61 oklopnih voz, med njimi 34 samo pri obrambi močnega sunka, pri katerem je sovražnik razen tega utrpel velike krvave izgube. Več napadov nemških oddelkov v tem odseku je prineslo krajevne uspehe. Letalstvo je z močnimi silami podpralo oddelke kopne vojske in izvajalo uničujoče udarce proti sovražnim vozilom, oklopnim vozovom in zbirališčem čet. Bojna letala so z vidnim uspehom bombardirala železniške cilje v sovražnikovem zaledju.

Posamezni sovražni napadi na prostoru pri Rževu so bili deloma v protisunkov zavrnjeni.

V severnem delu vzhodne fronte je sovražnik napadel na nekaterih mestih južno od Ilmenskega jezera, toda bil je odbit z velikimi izgubami.

Južno od Ladeškega jezera in pred Petrogradom sovražnik ni ponovil svojih napadov. Dve lastni napadalni akciji sta se kljub trdovratnemu odporu sovražnika na-

daljevali z uspehom in je bilo pri tem uničenih 12 oklopnih voz.

Protiletalsko topništvo se je med vso obrambno bitko posebno izkazalo na vseh žariščih vzhodne fronte. Letalska eskadrila pod vodstvom podpolkovnika Trautloffa je sestrelila svoje 4000. letalo.

Na fronti pri Kandalakši se je posrečilo nemškimi in finskimi oddelkom obkoliti in popolnoma uničiti sovjetsko smučarsko ednico.

V času od 11. do 20. februarja je bilo na vzhodni fronti po zaslugi oddelkov kopne vojske uničenih, zaplenjenih ali onesposobljenih za premikanje 774 sovjetskih oklopnih voz.

Na južnovzhodni tuniški fronti se nadaljuje premikalna borba. Z oklopnimi vozovi podprt sovražni protisunk je bil zavrnjen. Letalstvo je uspešno obstreljevalo z bombami težkega kalibra zbirališča angleških čet in postojanke protiletalskega topništva.

Pri letalskem napadu na severozapadno ozemlje Nemč je dne 19. februarja sta bili, kakor je bilo naknadno ugotovljeno, sestreljeni po mornariškem protiletalskem topništvu se dve nadaljnji letali, tako da so se celotne izgube angleškega letalstva pri tem napadu povečale na 13 letal.

Berlin, 21. febr. s. Iz pristočnega vira se doznavajo, da so oddelki nemške vojske 11. in 20. februarja prišli na vzhodni fronti 774 sovjetskih tankov.

borbah na tem področju je bilo uničenih 61 sovjetskih tankov. Z napadi nemških oddelkov so bili doseženi krajevni uspehi v raznih odsekih borbe.

Južnovzhodno od Ilmenskega jezera so boljševiki tudi včeraj stalno napadali toda vsi napadi so se izjalovili. Z dvema ofenzivnima akcijama Nemcev je bilo uničenih ob srditem odporu sovražnika 12 sovjetskih tankov. Na fronti zaliva Kandalakše je bila obkoljena skupina sovjetskih smrčarjev, katero so nemški in finski oddelki popolnoma uničili.

Na finskem odseku odbiti sovjetski napadi

Helsinki, 21. febr. s. Finsko vojno poročilo javlja: V zadnjih 24 urah so finske čete v južnem odseku aunuške fronte odbile pred prvimi postojankami sovjetski napad. Neka finska patrulja je izmenila napadla sovražno skupino in ji zadala občutne izgube.

V južnem odseku fronte v vzhodni Kareliji, je finski ogenj ustavil napad sovjetskega odreda, ki se je umaknil. Sovražnik je pustil na terenu 25 padlih. Stevilne rdeče patrulje, ki so operirale pred prednji postojankami, so bile razpršene in pogane nazaj.

Odlična akcija finsko-nemških smrčarjev

Berlin, 21. febr. s. O odličnih akcijah mešane skupine finsko-nemških smrčarjev v gozdovih Laponske, katere omenja današnje nemško poročilo, se doznavajo iz vojaškega vira naslednje podrobnosti:

V odseku Kandalakše je oddelki finskih obmejnih lovcev odkril veliko skupino sovjetskih smrčarjev, ki so bili močno oboroženi in so skušali vdreti za finke črte. Finci so takoj napadli, toda nasprotniki borbe ni sprejeli in je skušal doseči ugodnejšo postojanko na skalovitem in hribovitem terenu. Finci, ki so polkili na pomoč dve stotnjici nemških smrčarjev, so zasledovali sovražnika ter potem skupno napadli kljub srditemu odporu Sovjetov, ki so se posluževali ugodnosti terena za maskiranje strojniških gnezd. Finsko-nemške čete o napredovale korak za korakom z ročnimi granatami v rokah ter se jim je posrečilo vreči nasprotnika iz postojanke in ga uničiti. Sovjetska stotnja, ki je prihitela v zadnjem trenutku na pomoč s skalovju obkoljeni skupini, je doživela po besni borbi enako usodo do zadnjega moža.

Tudi danes so nemški lovci, kakor se doznavajo iz pristojnih vojaških krogov, bili zelo aktivni v severnem odseku vzhodne fronte, kjer so zmagovito štili prestr nad predelom. Po večini, ki so prišle kasneje, so nemški lovci brez lastnih žgub, sestrelili danes 23 sovjetskih letal, med njimi nekaj bojnih letal novega m. dela.

Smrt mladega znanstvenika

Zira, 21. febr. s. Nenadno je umrl 37 let star, profesor Bruno grof Dudan, učitelj pravne zgodovine na univerzi v Camerinu in Trieste. Pokojnik je služil val kot topniški kapitan od pričetka sedanje vojne. Znana so njegova znanstvena dela o kolonialni in pravni zgodovini beneške republike in o občinskih statutih mest Dalmacije.

Turški predsednik na razstavi nemške arhitekture

Ankara, 21. febr. s. Predsednik republike je obiskal nemško razstavo arhitekture, ki je bila redavno, odprta v Ankari. Predsednika je sprejel veleposlanik von Pappen, ki je daroval lep dar stotisočemu obiskovalcu razstave. Razstava bo prenesena iz Ankare v Carigrad.

Gandhijevo stanje je zelo kritično

Bangkok, 21. febr. s. Iz Bombaya poročajo: Današnje zdravniško poročilo o stanju Mahatme pravi, da je Gandhi preživel slab dan in je spal samo 4 ure in pol. Do skrajnosti je potrt in se nahaja stalno v stanju zaspanosti. Srce mu bje počasi, tako da ga že napor pri pitju izčrpa. Izplj je nekaj vode s sokom limone. Gandhi je prebavl, da bi ga lahko stehali, ve se pa, da je od 19. februarja izgubil 6 kg od svoje običajne teže. Ako Gandhi svojega stradanja ne bo takoj prekinil, bi lahko bilo prekasno za rešitev njegovega življenja.

Bangkok, 22. febr. s. Včerajšnji dan je bil posvečen molitvam za zbiranje Gandhija v vsej Indiji. Na tisoče Indijcev vseh kast m vseh ver je prišlo v svetišče in je molilo, da bi Mahatma ozdravil in bil izpuščen na svobodo. V mnogih mestih kjer ni bilo več prostora v molnicah, so Indijci molili kleče na tleh in ulicah. Razen ljudstva se je molitev udeležilo v glavnih mestih kakor v Bombayu, Kalkuti in New Delhiju tudi mnogo političnih in verskih indijskih zastopnikov oblasti.

Posebno pomemben je bil poziv članov muslimanske lige vsem mohamedancem v Indiji naj ves dan posvetijo molitvi za Mahatmo. Čeprav je dan potekel v spl. šnem miru in se aneške oblasti niso napele zoperstavljanju molcem je policija v Bombayu skušala motiti molitve 500 dijakov, ki so se zbrali v velikem vseučiliškem vrtu. Nastali so izgrezi, policija je uporabila palice. Ko se je zdelo, da policija že obvlada položaj, je prihrumela velika množica ljudi z ogromnimi lepaki na katerih je bilo napisano: Molimo za Gandhija. hočemo svobodo Mahatme! Policija se ni upala zoperstavliti se ogromni množici, ki je klečala na vrtu in molila za zdravje Gandhijevo skupno s dijaki. Policijski agenti so se oddaljili.

Zmagovita aktivnost nemškega letalstva — Prizadejali se sovražnim četam velike izgube na vseh bojiščih vzhodne fronte

Berlin, 21. febr. s. Kljub odjugi, zaradi katere so oddelki v letalskega letalstva skoraj neuporabni, je bilo nemško letalstvo včeraj in danes zmagovito na vse, vzhodni fronti, ter je s smotnim učinkom podpralo obrambne nastope kopnih čet, a zvedlo tudi samostojne napadalne operacije. Kakor se izjavlja v vojaških krogih, so bili posebno učinkoviti napadi skupin bombnikov in sturmglavcev na kolone sovražnih čet v kretanju juž. vzhodno od Ilmenskega jezera, kakor tudi na dolge oskrbovalne vlake. Bombe velikega kalibra so zdale v polno tovrne vlake z municijo in življenjem, kakor tudi kolone mot. nih sredstev, ki so bile na poti na fronto. Napadi na oskrbovalne poti, ki so bili posebno uspešni zaradi hudih izgub, ki so bile zadane sovražni konvoj, so se nadaljevali vsa sobota in tudi v noči na redjelo.

Sovjetski lovci, ki so skušali prestreči nemška letala, so bili slovito napadeni od nemških spremljevalnih lovcev, ki so v letalskih dvobojih sestrelili tri sovražna letala.

Tudi v odseku kubanskega morja je nemško letalstvo izvedlo številne zelo

učinkovite napade na kolone čet in oskrbovalne vlake sovražni ka, obnavljajoč napade v valovih iz nizine. Sovjetske kolone na pohodu, katere so izvidniška letala zstela severno od Krasnodara, so bile močno bombardirane. Sovražnik je imel ogromne izgube. Nadalje je letalstvo ponovno bombardiralo vlake in železniške naprave, ki so posebno važne za sovetško oskrbovanje na srednjem Kavkazu. Nastala je ogromna škoda, obširna uničenja in požari.

Tudi danes so nemški lovci, kakor se doznavajo iz pristojnih vojaških krogov, bili zelo aktivni v severnem odseku vzhodne fronte, kjer so zmagovito štili prestr nad predelom. Po večini, ki so prišle kasneje, so nemški lovci brez lastnih žgub, sestrelili danes 23 sovjetskih letal, med njimi nekaj bojnih letal novega m. dela.

Sovjetske izgube med Azovskim morjem in Orlom

Berlin, 21. febr. s. Kakor se doznavajo iz pooblaščenega vira, so se včeraj izjalovili sovražni panadi na področju med Azovskim morjem in južno od Orla. V hudih

Nova velika japonska zmaga na Kitajskem — štiri čangkajske divizije obkoljene in uničene

Hankou, 21. febr. s. Poročilo japonskega ekspedicijskega zbora v osrednji Kitajski javlja, da so japonske sile od 16. do 18. t. m. dopolnile obkolitve štirih kitajskih divizij, katere so potem uničile ob reki Jangce, južnovzhodno od Sijija, v južnem odseku pokrajine Hupej.

Tokio, 21. febr. s. Zmaga japonskega orožja v osrednji Kitajski, v pokrajini Hupej, nad kitajskimi silami generala P-nga se podprata zaradi svoje važnosti in možnosti ofenzivnih razvojev. V tukajšnjih pristojnih krogih poudarjajo, da je bila s tem odličnim japonskim uspehom šesta vojna zona Čungkinga osvobodjena. Sovražniki nje bi razpršili in pognan v beg. Operacije so bile izredno srdite ob južni strani jezera Pailu, kjer so se Kitajci zakopali v utrjene postojanke. S silovitim japonskim napadom pa je bil kitajski odpor sut. V borbah dne 17. in 18. t. m. je sovražnik utrpel ogromne izgube. Malostevilni preostali oddelki so se rešili z begom.

Nova japonska zmaga je postavila temelje za nadaljnji razvoj operacij, ki bodo ugodne za napadalec, tem bolj zaradi tega, ker Kitajci kažejo že vse znake demoralizacije. Tudi japonsko letalstvo je aktivno

sodelovalo v zmagoviti ofenzivi vkljub neugodnim vremenskim okoliščinam ter je podpiralo napredovanje kopnih sil.

Letalski alarm v Sydneyu

Bangkok, 20. febr. s. Sydney je imel sredi svoj prvi letalski alarm, ko so nekatera letala ki so prišla z morske strani in so bila brzokone japonska, prečela mesto. Protiletalsko topništvo s svojim ognjem ni motilo teh letal, ki so opravila svoj izvid in odletela. Druga skupina letal je preletela tudi Port Kembla. Avstralske oblasti se v skrbih zavoljo teh akcij odredile še popolnejšo zatezitev Sydneya in drugih mest na vzhodni avstralski obali in vse varnostne ukrepe zoper morebitno ponovitev teh poletov.

Uspel napad na ameriški konvoj

Tokio, 20. febr. s. Poročilo japonskega glavnega stana navaja, da je skupina letal japonske mornarice napadla 17. t. m. vzhodno od otoka San Cristobala v skupini Salomonovih otokov sovražni konvoj. Potopljeni so bili prevozniki parnik velike toneže in dva rušilca. Pri tem napadu so bila izgubljena tri japonska letala.

Kritičen položaj na Bližnjem vzhodu — Pomankanje hrane — Naraščanje protiangliškega razpoloženja — Aretacije mladine

Ankara, 21. febr. s. Prošnja Eg'pta, Sirije in Libanona za dobavo živil je zopet bila brez uspeha. Egiptске oblasti so predložile, da znatno proizvodnjo sladkorja in žitaric popolnoma izčrpavajo neprestane revizije za angloameriške čete in da je Egipt žrtvoval že vso svojo proizvodnjo bombaža.

Ankara, 20. febr. s. V Siriji se nadaljujejo aretacije v dijaških krogih, ki jih angleške oblasti smatrajo za glavno ogrožnjo sirjskega revolucionarnega nacionalizma. Angleži so izkristili zadnja ljudska gibanja p. ti povzročili krušnih cen in so odredili obsežne ukrepe proti dijakom, med katerimi se sovražno proti Angležem čim dalje bolj širi. Tudi mnogi učitelji, ki jih

sumijo nakljudnostjo do nacionalističnega gibanja med dijaki, so v preiskavi.

Angleško-rusko brskiranje palestinskih Arabcev

Carigrad, 21. febr. s. Doznavajo se, da je veliki rabin v Palestini vložil pri palestinski vladi nadaljnje prošnje za revizijo odredb o priseljivanju. Zda se Rusija in Anglija pogajata za preselitev družin poljskih Židov v Palestino in sicer družin, ki so se zadnja leta preselile iz Poljske v Rusijo. Angleške oblasti so ugodile sovet-skim zahtevam in so dovolile priselitev nekaj skupin poljskih židov iz Irana. V arabskih krogih se bojuje, da se bo dotok Židov zopet ojačil.

Lep uvod v pomlad, toda prezgodaj

Pomladno vreme ob popoknevih je že zdramilo prve napovedovalce pomladi

Ljubljana, 22. februarja. Ze lani je pri nas običajno vreme prišlo iz tira. Po hudi zimi je bilo nenavadno suho leto, vroče poletje in izredno lepa jesen. Se celo decembra je bilo toplo in zdelo se je, da zime sploh ne bo. Deležno vreme je bilo lani le kratek presledek v dolgi vrsti samih lepih in toplih dni. Ta vremenski režim se pa ni končal ob koncu leta; še zdaj uživamo njegove blagodati. Ni res, da so se naši meščani odlično prilagodili, saj bi sicer ne bili tako pod vplivom vremena in bi se ne veselili zgodnje pomladi; zdaj so pa ob sončnih popoknevih že povsem pomladni ter uživajo sonce vprav obredno in s slastjo, da se ne morejo kosati vsaj v tem z njimi kmetije.

Marsikdo je že pozabil, da je še februar, drugi pa ne verjamejo več koledarju, ko se sončijo, kakor da je že april. Sedanje vreme je pa še mnogo prijetnejše kakor aprilsko. Aprila navadno uživamo le nekaj sončnih, prijetnih dni, sicer se pa vreme preveč naglo spreminja, da bi nas vlekel tako v naravo kakor zdaj. Pomladni je večkrat ob sončnem vremenu vetrovno, tako da se nam ne zdi dovolj toplo tudi ob najvišji temperaturi. Zato je sedanje vreme res pravi uvod v pomlad, ki je morda res še daleč, toda februar nas bo odškodoval za to, če bodo pravi pomladni meseci manj radodarni z lepimi dnevi.

Dan za dnem zdaj sonce izboljša meščane na prosto. Ulice so popolnile že živahne kakor v pravi pomladi. Ljudje so pa tudi že na zunaj precej pomladni. Nekateri že slačijo zimске obleke. V zadregi so zlasti dame, ki še čakajo na pomladne modne odredbe. Pomlad se začneja, ne da bi imela dovoljenje modnih diktatorjev. Zato se pa bodo verne pripadnice modne gibanja morale zdaj ravnati še po zimski modi, če se že boje lanskim pomladnim oblik.

Toda kdo bi ob tako prijetnem soncu sploh razmišljal o zadevah tega sveta! Na vse pozabili, na modo pa menda najlaže. Morda se kdo spomni le na modne čevlje, če zide v preveč mastno blato na poti, ki vodi proti sončnemu zahodu po Večni poti, tja za Rožnik, kjer je včasih vladala še prava podeželska tišina, zdaj je pa ob nedeljah hrup kakor na sejmu. Ljubljanci so zadnje čase silno vžljubili rožniške gozdove in sončne jase, pa travnike in poti, ki jim je ostalo še nekaj ro-

mantičnega nadiha romantičnih časov. Popoldne je sonce na zahodu, zato ljudi najbolj vleče na zahodno stran. Mnogi se sicer ustavijo že v Tivoliju, vendar je vsaj ob nedeljah navada, da napravimo »izlet«, če ne pravega, pa vsaj miniaturnega. Tako ljudje zaidejo na Večno pot in v rožniške gozdove, a ko so že tam, se ne morejo tako lahko ločiti od prijetnih, sončnih tistih. Ti, nekdanji tako samotni gozdovi, se ob nedeljah spreminjajo v narodni park.

Ne moremo verjeti, da bi bila pomlad tako daleč, ko nas sonce boža tako ljubezno in ko je že začela zeleneti trava. Na poljih se zemlja tudi že pokriva z lepim zeleno, vedno bolj gosto preprogo, kjer je posejana ozimina. Pobeljeni so pa še okoliški hribi. Sneg sega še globoko v doline, a zdi se nam, da je zelo daleč ter da ne spada v naš svet. Če se pa že koga polasti neprijetna misel, da je po koledarju še vedno zima in da bo sneg najbrž še večkrat pobelil tudi doline, se vendar kmalu potolaži, saj šteje na prste tedne do »uradne« pomladi. V sredo bo že Matija opravil svoje. Valentin je že prinesel ključ od korenin, ptice pa ne čakajo niti več na Gregorja, kakor da je za nje letošnji predpust tem krajši, čim daljši velja za nas.

Ali ste že slišali kosa? Morda ste ga slišali, pa ste morda mislili, da imate prislushe. Ze sredi tega meseca se je začel oglašati v Tivoliju in na Golovcu blizu Dolenjske ceste. Sicer se je oglašal še sramežljivo in boječe, kakor da še varuje glasilke za pomladni nastop, toda vaje so se vendar začele. Takoj smo ga spoznali po njegovi vedno lepi melodiji. Ob nobenem drugem koncertu srce ne vzdrihti tako in se ne ogreje tako prijetno kakor ob prvih pomladnih klikih ptic. Pomlad pa slutijo tudi druge ptice, ne le kos. Povsem drugače se že oglašajo kakor v drugih letnih časih, čeprav je njihova pesem za debelejša ušesa vedno ista.

Toda tudi predpomladno cvetje naznaja prihajajočo pomlad. Zemlja ponosi še zmruže, prvo pomladno cvetje se pa vendar že odpira ob sončnih popoknevih. Toda ne budi se le cvetje. Oživljajo tudi žulke. V sončnih zatijih se že spreletavajo citrončki, pa tudi muhe so začele že brenčati. Da, to je res prava pomladna uvertura! Želim le, da bi bila čim daljša, kajti sicer bo mnogo prezgodnja.

SPORTNA NEDELJA

Dvanajstotica najboljših ljubljanskih tabletenistov

v borbi, ki naj omogoči sestavo liste najboljših po dejanskih močeh — Včeraj ni bilo presenečenj

Ljubljana, 22. februarja. Naši tabletenisti so letos neumorni kakor so bili le redko kakor prejšnjih let. Prejšnje nedelje so spravili pod streho zadnje prvenstveno tekmovalce, sedaj pa so organizirali novo, ki se bo končalo šele čez dve nedelji. Ker se vršijo prvenstvena tekmovanja po sistemu izpadanja, razen za prvo četvrtico, ki igra po sistemu točk, ne morejo biti osnova za pravično oceno moči posameznikov, ki pride do izraza v sestavi vsakoletnega rang liste. Včeraj začeto tekmovanje, ki se ga udeležujejo po trije najboljši tekmovalci Korotana, Hermes in Mladike, ima pravi namen, da ugotovi med najboljšimi pravo razmerje moči tako, da igra vsak z vsakim.

Tekmovanja, ki ga je priredila sportna sekcija »Hermesa«, se udeležujejo naslednji igralci: za Korotana: Bradeško, Merala in Aleš Strojnik, za Hermes: Bogataj, Poženel in Šubert, za Mladiko pa: Roman Strojnik, Keržič in Recek. V celoti bodo do konca odigrali 36 iger; vsako nedeljo po 12.

Pohvaliti moramo včerajšnjo organizacijo prireditve, ki je bila zpet na višku in ji ni moglo ugovarjati v nobeni točki. Glede na to bili ločeni od igralnega prostora, tako da niso motili tekmovanja. Tudi po tek posameznih iger so spremljali zelo disciplinirano. Prireditelj je dal v promet pregledno razpredelnico in tako omogočil vsem navdušenim kibicem, da s tabelo v roki spremljajo uspehe in neuspehe svojih ljubljencev. Navdušenje je bilo precejšnje, dasi ni prišlo do izraza v glasnem odobravanju. Pri številnih igrah so bile sklenjene majhne stave na zmago katerega izmed nastopajočih.

Včerajšnje tekme so se končale po razmeroma zelo osrednji igri končale z naslednjimi rezultati:

Bradeško je premagal Žilavega Rečka zelo tesno šele po treh setih 2:1 (21:19, 19:21, 21:15). Tudi Merala je imel precej težav, preden je premagal nerazporejenega Aleša Strojnika. Rezultat je bil 2:1

(21:15, 19:21, 21:8). Roman Strojnik je odpravil Keržiča kar v dveh setih 2:0 (21:17, 21:13). Enako se je končala z zmaganjem pričakovana borba med obema najboljšima Hermezanoma Bogatajem in Poženelom. Bogataj je zmagal 2:1 (21:19, 21:16).

Šubert je zabeležil prvo točko proti Meralu. Njuna igra se je končala 2:1 (21:18, 19:21, 21:17), kar kaže, da je Merala nudi svojemu srečnejšemu nasprotniku dober odpor. Tudi naslednja partija med obema Mladikarjema Keržičem in Reckom je bil napet boj dveh enakovrednih igralcev. Sreča je odločila za Reka, ki je zmagal 2:1 (21:17, 17:21, 26:24).

Važna je bila igra med Bogatajem in Alešem Strojnikom. Lažje, kakor se je pričelo, je zmagal Bogataj 2:0 (21:10, 21:19). Tudi Roman Strojnik ni imel težav s Poženelom, ki je od svojega prvega nastopa za Hermesev barve zelo popustil. Premagal ga je 2:0 (21:14, 21:18). Nato si je Bogataj zapisal še tretjo točko. Premagal je Šuberta 2:0 (22:20, 21:10). Bradeško je imel v naslednji igri zopet precej težav, tokrat se mu je postavil po robu Keržič. Bradeško je zmagal šele po treh setih, torej 2:1 (21:8, 19:21, 21:10). Prvo zmago je Poženel dosegel šele proti Recku, ki ga je odpravil 2:0 (21:19, 21:17). Končno sta se pomerila še brata Strojnika med seboj. Po pričakovanju je Roman premagal Aleša kar v dveh setih (21:16, 21:16).

Tekmovanje se je zaključilo ob 12. Obiskalo ga je precej gledalcev, ki so z zanimanjem sledili igram najboljših. Zanimanje bo nedvomno še bolj poraslo prihodnji nedelji, ko bodo na vrsti odločilna srečanja in se bodo vsi potrudili za čim ugodnejši plasman.

Po včerajšnjem kolu vedita Bogataj in Roman Strojnik s 3 točkami (seti pri obeh 6:0). Sledijo jima: Bradeško 2 točki (4:2), Merala (3:3), Šubert (2:3), Recek (3:5) in Poženel (2:4) 1 točko Keržič (2:6) in Aleš Strojnik (1:6) brez točke.

Tekmeci Livorna razen Torina popuščajo

Visok poraz Juventusa v Torinu — Ambrosiana je oddala v Milanu eno točko Bariju — Triestina zopet v nevarnosti

Ljubljana, 22. februarja. Italijansko nogometno prvenstvo divizije A je včeraj stopilo v novo fazo zaključnega boja za zmago. Kot kandidat za zmagovalca je skoro dokončno odpadla torinski Juventus, ki je na svojem igrišču doživel nepričakovano hud poraz. Prizadejal mu ga je Lazio, ki ga je včeraj kakor nekoč v bolj-ših časih sijajno vodil znani Piola. Le prehitri utrujenosti Rimljanov se mora Juventus zahvaliti, da ga ni zadela še večja katastrofa. Ni mnogo manjkalo, pa bi bil Lazio vodil 6:0. Včerajšnja zmaga je za Lazio prvi zunanji uspeh.

Drugo nemalo presenečenje s posledicami v vodstvu tabele je pripravila Ambrosiana. Bari je šel v njeno svetlobo s trdnjo odločnostjo, da bo posvetil največ pozornosti obrambi. S svojim sijajnim vratarjem je vseh 90 minut uspešno odbijal vse številne napade Milančanov in ohranil mrežo nedotaknjeno. Remi je odvzel Ambrosiani važno točko, tako da jo je Torino pustil za seboj.

Livorno in Torino sta napravila poln korak naprej. Livorno je odpravil Bologno z najnižjim rezultatom zasluzeno. Torino je bil dolgo časa na tehnični. Fiorentini je uspelo izenačiti njegov naskok dveh golov in komaj 7 minut pred koncem je potem Torino zabil zmagoosni zgoditek.

Med ostalimi rezultati je za razpored v tabeli važen zlasti poraz Triestine na njenem igrišču. Izguba dveh točk pomeni za Triestino novo nevarnost za izpad. Poraz je tem neprijetnejši, ker je bila Triestina ves čas v napadu in je padel zgoditek za Milano prav v trenutku, ko so gledalci pričakovali uspeh domačih. Vicenza je s sigurnostjo odpravila Venezijo in jo potisnila na repak tabele. Roma se je visoko revanžirala Liguriji za četrtkov poraz. Štiri gole je zabil njen srednji napadalec Amadei. Tekma med Genovo in Antalanom ni bila posebno razburljiva. Nobeno moštvo se ni trudilo. Genova je zmagala bolj po sreči, ker Atalan-ta ni znala izrabiti kazenskega strela ki ga

je sodnik prisodil tik pred koncem. Podrobni rezultati včerajšnjih tekem so bili naslednji:

Trieste: Milano-Triestina 1:0 (0:0), Vicenza: Vicenza-Venezia 2:0 (1:0), Firenze: Torino-Fiorentina 2:2 (2:0), Rim: Roma-Liguria 5:1 (2:1), Genova: Genova-Antalana 1:0 (0:0), Torino: Lazio-Juventus 4:2 (2:0), Livorno: Livorno-Bologna 1:0 (0:0), Milan: Ambrosiana-Bari 0:0.

Po včerajšnjem VI. kolu je stanje v tabeli naslednje: Livorno 31 točk, Torino 29, Ambrosiana 28, Juventus 26, Genova 24, Bologna 23, Milano 22, Fiorentina in Lazio 21, Roma 18, Bari 17, Triestina 16, Liguria 15, Vicenza 13 in Venezia 12 točk.

Spezia je omagala

Četrto povratno kolo v diviziji B se je končalo najprejetejše za doslej vodečo Spezio, ki jo je doletel hud poraz na njenem igrišču. Izguba dveh točk jo je porinila kar na četrto mesto. Volstvo je prevzela Pro Patria, ki ji Modena in Napoli temo sledita.

Včerajšnji izidi so:

V Napoli: Napoli-Novari 2:1, v Ales an. dril: Pro Patria-Alessandria 3:1, v Modeni: Modena-Pisa 3:0, v Bresciji: Brescia-Pescara 3:1, v Anconi: Anconitana-Savona 4:0, v La Spezi: Cremonese-Spezia 3:0, v Padovi: Padova-Udinese 2:0, v Rimu: Siena-Mater 2:1 in v Lodi: Fanfulla-Palermo 3:1.

Stanje v tabeli: Pro Patria 28 točk, Modena 27, Napoli in Spezia 26, Pisa 25, Padova 25, Brescia 23, Fanfulla in Cremonese 22, Anconitana 20, Udinese in Novara 19, Pescara 18, Alessandria 16, Siena in Savona 15, Palermo 14 in Mater 13.

— Liguria je premagala Romo 3:0. V četrtki je bila v Genovi nogometna prvenstvena tekma med Ligurio in Romo, ki v rednem terminu zaradi ovir ni bila odigrana. Liguria je zmagala z nepričakovano visokim rezultatom 3:0 (1:0). Lanski prvak je imel smolo, da je moral že po 14 minutah igre igrati samo z 10 igralci. Njegov vratar se je ponesrečil in so ga moral prejeti v bolnico.

— Poraz Toulousea v prvenstvu južne Francije. Nedeljske prvenstvene tekme v južni Franciji so prinesle največjo senzacijo v porazu včerajšega Toulousea. Premagal ga je lanski prvak Sete, ki je takoj krepko podprl aspiracije ostalih kandidatov za prva mesta, predvsem Grenoble. Ker se bliža tekmovalno koncu, so se tudi drugi klubi vrgli v boj z večjim elanom. Zlasti tisti, ki so v nevarnosti, da izpadajo. Rezultati nedeljskih tekem so: Clermont-Cannes 3:3, Sete-Toulouse 1:0, Nimes-Avignon 1:1, Grenoble-Lyon 3:1, Ales-Perpignan 2:0, Saint Etienne-Ancecy 6:3. Stanje v vodstvu je naslednje: Toulouse 32 točk, Grenoble 30.

— Japonske zimske igre. V Harunase v srednji Japonski so bile v prisotnosti več tisoč gledalcev te črje japonske zimske igre. Prisostvoval jim je tudi knez T. kamatsu, mlajši brat Ena najvažnejših in najtežjih tekmovalcev je bil tek na 15 km v popolni vojaški opremljeni. Tekmovalci so morali premagati ramske ovire in prestopiti prelazišča v metanju ročnih bomb in streljanju v tarčo. V hitrotem drsanju je zmagal Hiroka, ki je 5 km preidal v 8:44 in s tem postavil nov japonski rekord. Holtejski turnir se je končel s presenečenjem, ker je v finalu predstavnistvo Mandžukua premagalo favorizirano moštvo univerze v Melji, prvaka vzhodne Japonske.

Zunanji naročniki DOBRE KNJIGE!

Vse naročnike DOBRE KNJIGE, ki prejema knjige po pošti, opozarjamo, da je peta knjiga naše zbirke že izšla. Prosim vse one naročnike, ki še niso poravnali naročnine za januar in so knjigo v redu prejeli, da to stori čim prej, sicer jim pete knjige za februar ne bomo mogli poslati. Naročnino naj poravnajo po položnicah, ki smo jih priložili januarski pošiljki knjig.

Iz Spodnje Štajerske

— Prispevki za zimsko pomoč. Včeraj teden so po vsej Nemčiji zopet zbirali prostovoljne prispevke za zimsko pomoč. Na Spodnjem Štajerskem je vrgla zbirka 244.996 mark, dočim je vrgla lani ista nedelja samo v februarju 140.000. V trboveljskem okrožju je znašalo povečanje 108%, v okrožju Maribor-mesto, kjer so nabrali letos 59.500 mark, se je pa uspeh zbirke v primeri z lanskim letom podvojil.

— Drugi nastop konjskih diletantov. V Konjicah je bilo nedavno ustanovljen dile. tantsko gledališče, ki je imelo v soboto svoj drugi nastop. Vprizorilo je veselo gro. »Stari ocek«, ki sta jo napisala Julius Erhart in Max Vitus.

— Glasbeni večer v Ljutomeru. V petek je priredil kulturni urad okrožnega vodstva v Ljutomeru glasbeni večer, na katerem so nastopili poleg domačih moči tudi člani mariborskega mestnega gledališča.

— Dvoje gostovanj v Ptuj. Mariborsko mestno gledališče je že tretjič gostovalo v Ptuj. Vprizorilo je Knittlovo dramo »Via mala«. Gledališče je bilo razprodano. Godbeno društvo iz Račjega je tudi nedavno gostovalo v Ptuj. Posrečeno izbran spored je privabil mnogo občinstva, ki je gostom navdušeno poslušalo.

— Tečaj o negi dojenčkov. Štajerski Helmatbund, odsek za pomoč materam in otrokom, je priredil v januarju in februarju tudi v Slovenski Bistri tečaj o negi dojenčkov. Udeleženk je bilo 55.

— Dilentantski oder v Rogasji Slatini. V okviru kulturnega dela štajerskega Helmatbunda je bil v Rogasji Slatini ustanovljen dilentantski oder. Prvi njegov nastop je bil v kinodvorani, kjer je bila uprizorjena ljudska igra »Jogel vom Wegscheithof«. Občinstvo je dvorano napolnilo do zadnjega kotička.

— Poziv možem in ženam. Uradi dela v Mariboru, Celju, Ptuj in Brezicah so objavili v včerajšnjih izdajah vseh listov poziv možem in ženam na Spodnjem Štajerskem, da se javijo k obrambi države.

SREČEN ZAKON

— Slišal sem, da si srečno oženjen — Da nekaj podobnega bi lahko trdil — ona je srečna, jaz sem pa oženjen.

Ducejeva nagrada

za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil g. Alojziji Mihelič por. Rudolfu o priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 400 lir.

Obvezno navajanje odlokov, ki dovoljujejo spremembe cen v računih

Viski komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na uredbo bivše jugoslovanske države o cenah z dne 12. marca 1941 in na svoje navedbe z dne 9. maja 1941-XIX št. 17, z dne 9. julija 1941-XIX št. 63, z dne 27. novembra 1941-XIX št. 165, z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z dne 25. novembra 1942-XX št. 215 in smatrajoč za uместno, da se izpopolni kontrola cen, odreja:

Člen 1. Uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci, ki so po členu 1. navedbe z dne 9. maja 1941-XIX št. 17 s predpisi glede cen blaga, storitev in rab-kupov dolžni prosiči za posebno pooblastitev za vsako spremembo cen, veljajočih dne 15. marca 1941-XIX, morajo navesti v računih, izdanih po členu 5. uredbe z dne 12. marca 1941 in na pridržanih kopijah podatke odloka Visokega komisarja, dovoljujočega tako spremembo.

Člen 2. Določbe prednjega člena ne veljajo pri oddaji blaga, glede katerega se dolžajo najvišje cene v uradnih cenikih ali jih javno oblastvo drugače ureja, kakor tudi ne za blago, pri katerem je določen maksimalni pribitek, dovoljen za nabavno ceno po navedbah z dne 9. julija 1941-XIX št. 63 in z dne 27. novembra 1941-XX št. 165.

Člen 3. Kršitelji določb te navedbe se kaznujejo, če ni dejanje drugače ali huje kaznivo, po navedbah z dne 26. januarja 1941-XIX št. 17 in z dne 25. novembra 1942-XX št. 215.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 27. januarja 1943-XXI.
Viski komisar
za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

Odbitost prostovoljnih davcev problaščenim in neimnim ustanovam pri določanju davčne osnove neposrednih davkov

Viski komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na zakon o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 in njegov pravilnik z dne 29. avgusta 1928 in smatrajoč za uместno, da se podpre in preneha pooblaščenim podpornim delovanju v Ljubljanski pokrajini odreja:

Člen 1. V št. 4 člena 55. in za prvem odstavkom številke 7 člena 82. zakona o neposrednih davkih se dodaja naslednji odstavek:

»Od davčne osnove se odbijajo dokazane prostovoljne davatve. Pokrajinskemu podpornemu zavodu v Ljubljani in vsem morebitnim drugim, po visokem komisariu v Ljubljanski pokrajini izredno pooblaščenim podpornim akcijam.«

Člen 2. V št. 7 člena 82. in v št. 4. predzadnjem odstavku člena 120. a ad I. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih se dodaja naslednji odstavek:

»Kot stroški ki se odbijajo od davčne osnove, se priznavajo dokazane prostovoljne davatve P krajinemu podpornemu zavodu in vsem morebitnim drugim, po Visokem komisariu v Ljubljanski pokrajini izredno pooblaščenim podpornim akcijam.«

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo v moči in velja tudi za predpis družbenega davka in pridobne za davčno leto 1943.

Ljubljana, dne 17. februarja 1943-XXI.
Viski komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Sprememba predpisov o potniškem prometu na mestnem tramvaju

Viski komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 28. novembra 1942-XXI št. 217 s predpisi o potniškem prometu na mestnem tramvaju odreja:

Člen 1. Člen 5 navedbe z dne 28. novembra 1942-XXI št. 217, s predpisi o potniškem prometu na mestnem tramvaju se nadomestuje z naslednjim:

»Kdor vstopi v voz ali izstopi iz njega na nasprotni strani, nego je določena v členu 1. te navedbe, ali kdor vstopi ali izstopi med vožnjo, kdor se vozi na stopnicah vhoda ali se kakor koli obesa na zunanji strani, se kaznuje v denariju s petdesetimi lirami.

Kdor se pelje brez vozovnice ali z neveljavno vozovnico, ker se je kakor koli poskušil izogniti plačilu ustrezne vozovnice, zapade denarni kazni dveh lir. Znesek je plačati sprovednik takoj po letu cene za obvezno vozovnico; sicer se kršitelj kaznuje v denariju do petdeset lir.«

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 19. februarja 1943-XXI.
Viski komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Sprememba sestave Pokrajinskega odbora za protiletalsko zaščito

Viski komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo odločbo z dne 26. avgusta 1941-XIX št. 38, in smatrajoč za uместno, da se spremeni sestava Pokrajinskega odbora za protiletalsko zaščito, odloča:

Pokrajinskemu odboru za protiletalsko zaščito predseduje podprefekt - namestnik in sestavljajo ga:

- a) Zvezni tajnik P. N. F. ali njegov odgovor. slane,
- b) predstavnik posadke v Ljubljani,
- c) kvestor,
- d) ljubljanski župan,
- e) poveljnik gasilcev,
- f) vodja delegacije vzhodnih železnic,
- g) predstavnik ljubljanskega odseka Italijanskega Rdečega križa,
- h) pokrajinski inspektor zdravstvene službe,
- i) pokrajinski inspektor tehnične službe,
- j) predstavnik Združenja industrijcev in obrtnikov,

m) predstavnik sindikata hišnih lastnikov, n) pokrajinski inspektor za protiletalsko zaščito.

Odbor sme kdaj pa kdaj zahtevati, da so njegovih sestankov deleže izvedenci in predstavniki drugih ustanov. Poše tajnika odbora opravlja predstojnik odbora tajništva.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 16. februarja 1943-XXI.

Viski komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

„Prima linea“

Izšla je 16. številka 2. letnika tega skrbno urejanega glasila Zveze borbenih fašistov v Ljubljani z naslednjim zanimivo vsebino:

Enrico Barilli razpravlja na uvodnem mestu o pomenu pomorskega činitelja in poda a poučen pregled italijanske pomorske veljave; Renzo Arnoldi piše v drugem članku o »prerokih«, dotikajoč se v zvezi s tem trdnosti notranje fronte; Buttafava nadaljuje svojo skrbno »stavljenno razpravo o »šolski listini« katere prva dva dela smo tudi mi objavili, razpravlja o to pot o »pripravi učitelja« (objavili bomo tudi to nadaljevanje); nadaljnji članek je posvečen jušnavu fašističnih legionarjev po neposrednem pripovedovanju; zanimiv je pregled književnih novosti, ki ga na kratko podaja Jusik Achrafian. Gianni Cagianelli je prispeval »Sprehod po zoološkem vrtu«, ki je ilustriran; Walter Pozzi pa piše o slikarskih razstavah v Milanu (Pino Ponti in Rumun Dragutescu). Četrta stran tednika je posvečena »Izgledom italijanske proizvodnje po vojni« in prikazuje poljedelsko, industrijsko in trgovsko področje (avtor Mario Bezzola). Peta stran je kakor običajno posvečena Stranki in borcem, šesta pa to pot vseučiliščnikom: M. Tabellini piše o »Delavcih in dijakih«, Gian Luigi Gatti pa o dijakih kot »prvem delavcu v novi Evropi«. Razen teh glavnih člankov je seveda polno zanimivega drobiža in glas, izmed katerih naj opozorimo zlasti na gloslo na prvi strani: »Novi ritmi«, ki ironizira partizanska prizadevanja, da bi v italijanskem narodu našli razumevanje za svojo nečloveško borbo.

Razdelitev sira konsumentom

Prehranjevalni zavod Visokega komisarijata za Ljubljansko pokrajino poziva delodajalce, da dbe ljubljanski potrošniki od 25. t. m. dalje pri svojih trgovskih zbir za mesec februar in sicer na odrezek C 60 gr parmezana in na odrezek D 150 gr mehkega sira.

Prijava delavcev, zaposlenih pri težkih delih

Prehranjevalni zavod Visokega komisarijata za Ljubljansko pokrajino poziva delodajalce, da v nasprotju z dosedanjimi določili, tiskanimi na prijavah, predlagajo prijave delavcev, zaposlenih pri težkih in najtežjih delih, pristojnim občinskim predstavnikom uradom takole:

za delavce, zaposlene izven mesta Ljubljane od 20. do 25. v mesecu za prihodnji mesec,

za delavce, zaposlene pri tvrdkah v mestu Ljubljani pa od 25. do 30. v mesecu za prihodnji mesec, zato, da bodo delavci dobili celo dodatno živilsko nakaznico pravočasno.

Delavci, prijavljeni kasneje po določenem roku, najdalje do 20. v mesecu za tekoči mesec, bodo prejeli dodatne živilske nakaznice samo z odrezki za preostali del meseca od dneva dospelja prijave. Prijave, ki bi jih delodajalci predložili po 20. v mesecu, se za tekoči mesec ne bodo upoštevale.

</

Izpred okrožnega sodišča

Še ena, ki je bila obsojena zaradi lažnega ovađništva — Hotela se je maščevati svojemu ljubimcu, ki jo je zapustil

Ljubljana, 22. februarja. — Pred sodnikom poedincem dr. Rantom se je v četrtki zagovarjala tudi doslej še neznana delavka Majda. Pri zaslišanju na kvesturi v mesecu decembru in kasneje pred preiskovalnim sodnikom je lažno obdolžila svojega bivšega ljubimca V. P., da je izvršil tatvino 1200 lir na škodo kuharice Marije. S tem je zagrešila prestopok po § 139 — I. kz.

Zadeva je epilog obširnejšega ozadja. Majda, ki je še mlado dekle, je kmalu zapustila svoj dom in se udinjala kot delavka. Nazadnje je služila v neki javni kuhinji. Kuharici te kuhinje je bilo konec oktobra ukradenih 1200 lir. Imela jih je v torbici na polici v shrambi. Sum je takoj padel na Majdo, ki je kot pomočnica pospravljala shrambo. Majda je tatvino zaničevala in obdolžila svojega bivšega ljubimca kuharja V. P., čes da ga je videla, kako je vzel s police denarnico in jo spravil za svoj kuharski jopič. Kmalu nato — tako je tvežila Majda naprej — ji je V. dal 150 lir za njeno uslužnost. Dejal bi ji naj bil, da je denar vzel Mariji ter jo prosil, naj tega nikomur ne pove.

Obdolžitev V. P. pa je bila lažna. Majda je vedela, da je V. odpotoval iz Ljubljane in je mislila, da ga ne bodo več dosegli. Ko pa so varnostne oblasti kljub temu kmalu izsledile obdolženca V. P., se je izkazala resnica. Majda je priznala, da se mu je hotela maščevati, ker ji za razne intimne usluge, ni dal nobene nagrade. Da bi bila Majda tudi ukradla denar kuharice Marije, pa ni bilo nobene dokazila. V dotično shrambo je zahajalo 10 oseb. Tatvine so se dogajale tudi še kasneje, ko Majda že ni bilo več tamkaj v službi.

Pred sodnikom je Majda, ki je sedaj v najbolj nevarni razvojni dobi, nastopala zelo skromno in ponižno. Da je bila ovađna lažna je priznavala in izjavljala, da se kesa. Kdo je denar ukradel, ni vedela. Obiljubila je, da se bo pobiljšala in se vrnila k svoji materi. Svojega dejanja se je skesala, predno se je proti njej začelo kazensko postopanje v tej zadevi. Šla je sama na kvesturo in prostovoljno priznala, da je obdolžila V. P. lažno. Po pri-

znanju so jo obdržali in jo kasneje izročili v sodne zapore, ki jih je potem večerj zapustila.

Sodnik je bil izjemoma zelo milosten z njo. Upošteval je njeno mladoletnost, priznanje pred postopanjem, obžalovanje in obljubo, da se bo pobiljšala. Ponujeno ugodnost vrnitve nazaj na pošteno pot pa je vendarle primerno zavrnil. Majda je bila obsojena na 8 mesecev zapor, pogojno za dobro treh let.

Od mnogih je ostal samo eden

Anton Robida, posestnik v St. Vidu nad Ljubljano, ima večjo gozdno parcelo nad Dravljami. Ker živi onstran meje Ljubljanske pokrajine, ni mogel nadzorovati, ali mu ne hodi kdo delat škodo v njegov gozd. Zaprli so svojo hčer Anico, naj nadzoruje predmetno parcelo, ki meri 52.457 kv. m in so rasli na njej predvsem borovci, smreke, bukvje in hrasti.

Sredi aprila je Anico obvestila neka stranka iz Dravlj, da hodijo vaščani iz Dravlj in okolice na parcelo sekati drevesa in da vse povprek vozijo les domov. Šla je v gozd in tam našla več znanih in neznanih oseb, ki so sekale najlepša drevesa, posebno bukvje, hraste in borovce.

Vložena je bila ovađa, večina osumljenec pa je bila deležna amnestije. Postopanje se je nadaljevalo samo proti Ferdinandu J., ki ni izpolnjeval pogojev za amnestijo. V preiskavi je krivdo zaničeval in se zagovarjal, da je dva kubična metra drv, ki so jih našli na njegovem dvorišču, nasekal na Toškem čelu. Javila pa se je priča, ki je povedala, da ji je obtoženec priznal, da je sekal drva v gozdu Robidove.

Na razpravi je obtoženec vztrajal pri svojem zagovoru in zaničal, da bi bil sodeloval pri sekanju gozda na škodo Antona Robide. Škoda, ki se jo napravili drvarji, je precejšnja, saj je bil posekan skoraj ves gozd. Kot priča zaslišana Anica Robida je izjavila, da pozna obtoženca samo na videz in da ga ona ni videla, da bi bil sekal. Zvedel je to detektiv, ki je preiskoval zadevo. Od obtoženca je zahteval povrnitev škode v znesku 500 lir. Razprava se bo nadaljevala.

bolj pa so bili te dni presenečeni njegovi sosedniki, ko so po njegovi smrti doznali, da si je nabral Piaggio v 20 letih svojega krošnjarstva čedno premoženje okoli 400 tisoč lir. Piaggio je bil nekoč bogat, pa je čez noč propadel zaradi poloma banke, kjer je imel naložen svoj denar. Prestalo mu je še nekaj denarja, s katerim je nakupil zalogo drobnarij, ki jih običajno prodajajo potujoči trgovci. Živel je skromno, popolnoma sam, v dvajsetih letih dela in odpo-vedi si je spet napravil lepo premoženje, ki ga cenijo v blagu in denarju na 400.000 lir.

Madžarski dijak si so poklonili padlim vseučiliščnikom. Madžarski vseučiliščniki, ki študirajo v Rimu, so položili lep lorvorj venec na spomenik, ki je bil postavljen v čast padlim rimskim vseučiliščnikom. Madžarske dijak je vodil dr. Karol Kovacs, predstavnik madžarskega dijaštva pri G. U. F. Pred tem so bili sprejeti pri rektorju rimskega vseučilišča v navzočnosti tajnika in podtajnika G. U. F. Zatem pa s. b. i. pri madžarskem polnomočnem ministru eksc. De Mariassyju, ki se je prijazno porazgovoril s posameznimi madžarskimi dijaki. Popoldan pa so prisostvovali madžarski dijak s sestanku v prostorih odeske inomezinskih dijakov rimske mestne vseučiliške skupine. Na tem sestanku so bile razdeljene izkaznice G. U. F. za XXI.

S počeno lobanjo je šel v kino in je kmalu zatem umrl. 17letni dijak Marie Cinguno iz Tollegna pri Bielli se je peljal s prijateljem na kolesu v Biello. Toda nesreča je nanesla, da je ubogi Cinguno padel na nekem ovinku s kolesa. Čutil je hude bolečine v glavi, vendar jo je v prijateljevo spremstvo peš mahnil v Biello, kjer se je, četudi zelo slab in komaj stoječ na nogah, podal v kico. Toda kmalu nato se je onesvestil in umrl. Zdravnik je dognal, da je imel počeno lobanjo. Smrtne poškodbe je dobil pri usodnem padcu s kolesa.

Slovski italijanski likovni umetnik. Za založništvo Hoepfi pripravila Ivan Scheviller ob sodelovanju s slikarjem Robertom Aloem ilustriran slovar sodobnih italijanskih slikarjev in kiparjev. Omenjeni slovar bo prava kritična enciklopedija sodobne italijanske umetnosti.

Srečnosne številke. Pri žrebanju nadaljnjih nagrad zakladnih bonov z zadostnostjo dne 1. septembra 1931 so bile izrečane sledeče številke: Serija A/5: dve nagradi po 100.000 lir za št. 1.012.019 in 1.656.642. Štiri nagrade po 50.000 lir za št. 355.391, 431.578, 895.217 in 1.234.425. V seriji A-6: Dve nagradi po 100.000 lir za št. 146.992 in 1.685.121. Štiri nagrade po 50.000 lir za št. 930.941, 1.379.200, 1.400.643 ter 1.614.728.

Mletje žitaric. Minister za poljedelstvo in gozdarstvo je odredil, da se morajo vsi podpolzvodni mletja žitaric ter predelovalna graha in boba, ki so namenjena za krmiljenje živali, prodajati v vrečah, ki so zapечатene in ki so opremljene z etiketami z označenim imenom proizvajalca, ki so obvezani jamčiti za pristnost blaga in pa da ni v vrečah nobenih snovi, ki bi bile škodljive živalim. Tudi mora biti na etiketi točna označba blaga, izvora in naslov proizvajalca in tvekd.

Enoča vrsta čokolade. Da se v bodoče prepreči morebitne kršitve veljavnih predpisov, je sklenilo vodstvo prizadete sindikalne organizacije slaščičarjev, da predloži pristojnim organom nekatere vrste avtorizirane čokolade, ki naj bi se prodajale v enotni obliki in po enotni ceni in v vseh javnih lokalih in v vseh pokrajinah.

Furianski slikar razstavlja v Florenci. Slikar Paris Castellani je doma iz Gradisce d'Isonzo. Razstavlja je že nekajkrat v Michelazzjevimi umetnostni galeriji v Triestu, kjer je bil deležen toplega priznanja strokovne kritike. Paris Castellani je sicer sedaj pod orožjem, vendar pa ni prenehal njegovo umetnostno delovanje in ustvarjanje. Odločil se je za razstavo svojih najnovejših umetnin v dvoranah trgovskega Dopolavora v Florenci. Florentinska kritika je zelo pohvalno in pozitivno ocenila njegovo umetnostna stremjenja, ki so bila izmrežana že ob prejšnjih njegovih florentinskih razstavah. Vsekar se razvija Paris Castellani v enega najmočnejših predstavnikov likovne umetnosti, slikarstva, v glasilskih pokrajinah.

Trgovski liste naslednji tisti glaslo denarnih in zavarovalnih zavodov. Svet Zdrženja denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine je sklenil, da bo poslej »Trgovski liste« skupno glaslo denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine. Denarni zavodi bodo objavljali vesti ter okrožnice v tem listu.

Tako bo postal »Trgovski liste« skupno glaslo naših gospodarskih strok.

Precej sneža je zapadlo v krajin! Monregalese. Mesto in okolica sta bila popolnoma pobejena. Ponekod je dosegel sneg višino 1,50 metrov, zlasti v višjih legah. V krajih Pamparato in Raburent je zapadlo za 80 cm, v kraju Frabosa Soparana pa en meter.

Nesreče. V soboto in včeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnišnico naslednji onesrečenci: Alojz Pavlovčič, 16letni trgovski vajenec iz Logatca, se je urezal v levico. — Adolf Uman, 25letni mesar iz Ljubljane, si je pri padcu s podstrešja čudne. In kaj naj bi bil pomenil neprickovani Doderijev strah?

Zopet se je moj pogled nehoti ustavil na Flori. Malo je manjkalo, pa bi bil tudi jaz od groze kriknil. Po naslanjaju Florinega stola se je namreč zvilala kvisčka kača, ki je njen gornji del nihal sem in tja, kakor da nekaj išče. Takoj sem jo spoznal kot nevarno »Najo tripudians« ali klopotajo, ki njen pik v treh štirih sekundah ubije tudi najprekipejšega človeka. Že je iztezovala glavo proti ušesu lepega dekleta, ki je sedelo nepremično in nič hudega slutet kakor vsi drugi za mizo v pričakovanju napovedane fotografiranja. V naslednjem trenutku se je vrnil sluga in zašepetal gospodarju, da v hiši ni nobenega mička več. Njegove besede so se v solnični tišini razločno slišale. Takoj sem bil spoznal strašno in neizogibno nevarnost. Ljubezem me je napotila k takojšnjemu dejanju. Bliskovito sem potegnil iz žepa samokres, pomeril in sorožil. Takrat sem bil zelo izurjen strelec.

Vsi gostje so prestrašeno kriknili in planili pokonci. Mislili so, da sem znorel. Toda v naslednjem trenutku me je Doderij obiel in mi zaklical z glasom, drhtečim od razburjenja: — Bravo, bravo, Ferranti! To je bil mojstrski strel!

Moja krošlja je bila prebela kača glavo, obenem pa Florino ušesce. Če bi bil okleval le eno sekundo, bi bil prepozno. Tako je pa bilo Florino življenje rešeno — in to življenje pripada zdaj meni.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Velika pustolovska drama
Zadnji klativitezi
Po romanu Emilija Salgarija
Nadaljevanje filma »Sin rdečega Korzarja«
Predstave od 14.30 dalje — konec ob 20.15 uri

KINO UNION — TELEFON 22-21
Filmsko delo iz modernega življenja
Zapeljivka
V glavnih vlogah: Adriano Rimoldi, Dina Sassoli, Carlo Romano in drugi
Predstave: ob delavnikih ob 16. in 18.15 uri; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30 uri

KINO MATICA — TELEFON 22-41
Dva filma dnevno:
Ob delavnikih ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30 »Pustolovci«; ob delavnikih ob 16.30, 18.30 in v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 »Krvava obzorja«

Pustolovci Napeta kriminalna zgodba z varijetskimi točkami, glasbo in plesom. — Camilla Horn, Ita Rina, Ivan Petrovič

Krvava obzorja Najsenzacionalnejši film sezone! — Luisa Ferida v vlogi boljševiške komisarke Darje! Osvaldo Valenti, Rolf Wanka, Valentin Cortese. — Režijska in igralska umetnina

zlomil desno nogo. — Marija Loboda, 6letna hči čevljarja z Viča, je prišla pod tramvaj. Ranjena je po truplu. — Mariji Smoličevi, 12letni služkinji iz Sneedberja, je padla v gozdu veja na glavo in jo ranila. — Fr. Veršnjak, 32letni delavec z Brezovice, se je ranil na desni nogi.

IZ LJUBLJANE

—lj Vse posetnike nocojšnjega VIII. simfoničnega koncerta v veliki unioński dvorani, prosimo, da zasedejo par minut pred pol 7. uro sedeže v dvorani, omogočijo na ta način točen začetek in s prepozornim prihajanjem ne motijo poslušalcev in izvajalcev. Zato bo vstop v koncertno dvorano in garderobo ob začetku zaklenjen in bodo morali zamudniki čakati v predprostorih, dokler se ne odigra prva točka koncertnega sporeda. Prosimo torej, točno pred napovedanim časom, kajti le tako je mogoče tudi pravočasno konec, da morejo oddaljenejši posetniki z zadnjimi tramvajmi na svoje domove. Začetek točno ob pol 7. uri. Vse vstopnice so razprodane.

—lj Prihodnji koncert Glasbene Matice ljubljanske bo v ponedeljek, dne 1. marca. Na njem bodo sodelovali poleg godalnega orkestra Orkestralnega društva Glasbene Matice (40 članov) pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca, naslednji solisti: Valerija Heybalova — sopran, Julij Betetto — bas, Karlo Rupel — violina, Anton Trost — klavir. Klavirsko spremljevanje Heybalove in Betetta je v rokah pianista Marijana Lipovšča, violinista Rupla pa Zore Zarnikove. Za ta koncert, ki bo v veliki unioński dvorani, so vstopnice od jutri dalje v predprodaji v Knjižarni Glasbene Matice.

—lj Konec lepih dni? Zadnje dni je tako lepo in prijetno vreme, da se bojimo konca. Jutra so sicer še precej hladna. V zadnjih štirih dneh je bilo minimalna dnevna temperatura g/bala stalno od -4,5° do -4°. Včeraj je znašala -4°, davi pa -4,1°. Zato je pa tem topleje popoldne. Najtopleje je bilo doslej v tem mesecu — če se oziramo samo na maksimalno temperaturo — v soboto, ko je maksimalna temperatura dosegla 11,6°. Skoraj prav tako toplo je bilo včeraj popoldne; najvišja temperatura je znašala 11°. Nekateri znaki kažejo, da se bo vreme spremenilo, upamo, da niso zanesljivi ter da nam bo navrženo še nekaj tako lepih dni.

—lj Petrolej in benzin za obrtnike. Pomorno se opozarjajo obrtniki iz Ljubljane in okolice, da je kolektivno prošnja s seznami za nakazilo petroleja ali bencina vložil na Pokrajinski svet korporacij — Odssek za obrtništvu. Poednec dobe zato brez posebne prošnje bone v uradu Pokrajinskega sveta, soba št. 12. Oni, ki za januar ali februar še niso dvignili bonov, naj jih dvignejo najkasneje do 25. februarja. Po tem dnevni boni zapadejo. — Za marec in naslednje mesece dobe bone poedinci stroke ob naslednjih dneih: dne 1. do 3. v mesecu mizarji, književosti slikarji, urjarji, gravirji in optiki; od 3. do 5. mehaniki, ključavničarji, kleparji elektrotehniški, steklarji; od 5. do 7. krojačji, modistke in krznarji. Kdor v teh rokih bona ne bo dvignil, mu za dotični mesec zapade.

Iz pokrajine Trieste

— Nadzornik bivšega triestinskega Lloydja je umrl. Kapitan A. Uleigrai je bil v Triestu zelo cenjen in znana osebnost. Te dni je nenadoma umrl. Dolgo vrsto let je bil nadzornik bivšega triestinskega Lloydja. Triestinsko časopisje popisuje pokojnikove odlike in vrline.

— Pizzettijeva »Fodraz v Verdijevem gledališču. Te dni uprizarjajo na odru Verdijevega gledališča v Triestu znano Pizzettijevu opero »Fedraz«. Triestinsko glasbeno čuteče občinstvo je bilo poučeno o zanimivosti tega dela na posebnem predavanju, ki ga je imel v veliki avli Kr. liceja »Dante« glasbenik Just Chersovani, ki je po potrebi razčlenil to po Pizzettiju uglasbeno D'Annunzijevo delo. Ponorazilno spremljanje na klavirju je oskrbel prof. Korina Donda Chersovani.

— Nastop dveh odličnih pianistik. Italijansko nemško združenje je organiziralo v družabni dvorani Verdijevega gledališča zanimiv nastop dveh odličnih pianistik, in sicer triestinske umetke Klare Regenzini, učenke slavnega Samueja, in izvrstne dunajske klavirske virtuozinje Gundel Muhlbeger-Pirkmayrjeve. Na sporedu za 21. t. m. napovedanega koncerta so skladbe Mozarta, J. Pirkmayrja, Schumanna in Brahmsa.

— Skladbi Čajkovskega in Beethovna v Dopolavoru Aquila. Triestinski Dopolavor Aquila je priredil v svoji dvorani v ulici Rossini 4 zanimiv koncert, na katerem so izvajali znamenito šesto simfonijo Čajkov-

skega ter slavno Beethovno šesto simfonijo (Pastorale). Odlični koncertni spored je vodil ravnatelj Mengelberg.

— Hrabra smrt triestinskega pomorskega častnika. Na krovu trgovske ladje je v hrabri borbi žrtvoval svoje mlado življenje prvi strojni častnik Karol Svava od društva »Italia«. Pokojnik je bil med najbolj čestnimi častniki italijanske trgovske mornarice. Sprčo njegovih odličnih navigacijskih sposobnosti so mu bile svoja poverljiva važna naloga v monfalconski ladjedelnici, ki jih je imenito opravil.

— Koristi triestinskega rokodelstva. Te dni so se sestali člani pokrajinske rokodelskega odbora. Na sestanku so razpravljali o važnih vprašanjih gospodarskega in sindikalnega značaja, ki zadevajo posamezne kategorije rokodelstva na področju triestinske pokrajine.

— Novi šolski nadzornik. Za nadzornika triestinskega šolstva je bil imenovan prof. Ugo Zannocci, ki je znan kot odlični pisatelj in pesnik. Novi šolski nadzornik je bil rojen v kraju Dolce pri Veroni. Leta 1932. je bil imenovan za licejskega ravnatelja v Rovigu. L. 1937. pa je bil napredoval za šolskega nadzornika v pokrajini Rovigo, pozneje pa Vicenza. V obeh krajih je zavzemal važne politične in kulturne funkcije. Doslej je izdal okoli 20 del s področja pesništva in pisateljstva. Sedaj pa je bil postavljen na važno mesto šolskega nadzornika v triestinskem šolstvu.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Ponedeljek, 22. februarja, ob 15: Sneguljica. Zaključna predstava za Gili. Torek, 23. februarja: Zaprtu.

OPERA

Ponedeljek, 22. februarja: Zaprtu. Torek, 23. februarja, ob 17: Janko in Metka. Premiera, Red Premierski. Sreda, 24. februarja, ob 17: Beg iz seraja. Red Sreda.

V zrcalu anekdot

Hamilton

Ko je angleški vojskovodja Hamilton v Stockholmu srečal švedskega kralja Adolfa Friderika, mu je kralj, ki se je v prostem času bavil z mizarstvom, podaril skatlico iz dragocenejšega lesa, svoj lastni izdelek.

— Iskrena hvala. Vaše Veličanstvo, — je dejal Hamilton. — Toda priznati moram, da mi je žal, da se Vaše Veličanstvo ne peča z boljšo obrtjo, kakor je mizarstvo, recimo z zlatarstvom.

Mark Twain

Marka Twaina je ustavil nekoč na ulici njegov prijatelj.

— Počakajte malo, da vam povem, kaj se je zgodilo, — je dejal razburjeno. — Kaj pa? — mu je takoj posegel v besedo. — Da ni morda kdo odkril življenjskega eliksirja?

— Eh, kakšnega vražjega življenjskega eliksirja!

— Torej ne! Morda pa je umrl bogat stric! — je nadaljeval Twain. — Ne, tudi to ne. Pustite zdaj to uganjanje in dovolite, da vam povem. — Hvala, hvala! — ga je prekinil Twain. — Kar obdržite novico zase. Če se ni zgodilo ne prvo ne drugo, gre lahko samo za kaj neugodnega.

Devrient

Slavni igralec Devrient je sedel nekoč s svojimi prijatelji na vrtu. Okrog njegovega precej velikega nosu je brenčala ves čas nadležna muha. Odganjal jo je, pa ni nič pomagalo. Končno mu je sedla na nos. — Vražja muha! Izbrala si je prav mene! — se je jezil Devrient. — Na noben drugi nos ni mogla sedeti kakor na mojega! — Najbrž ima rada veličine, — je priponil nekoč iz družbe.

O'Neill

Amerikemu dramatik O'Neillu je prišel nekoč mladi zdravnik zbirko pesmi, da bi se izjavil o njih. — Pri svjetem poklicu se pesnikujete? — ga je vprašal O'Neill. — Da, čas ubijam s tem. — Kaj nimate bolnikov? — ga je vprašal dramatik nedolžnega obraza.

Ludvik XIV.

Ludvik XIV. se nekoč dolgo ni mogel odločiti, da bi podpisal neko imenovanje. Ko so ga vprašali, zakaj tako dolgo okleva, je odgovoril:

— Kadar postavim koga na visok položaj, je vedno 99 nezadovoljnih in en ne-hvaležnež.

Paul Duval

Slavni francoski igralec Paul Duval je povabil nekoč k sebi visoko gospodo. Med njegovimi gosti je bil tudi zelo vplivni prefekt Savigny. Bil je zelo zadovoljen, da se je njegova žena zabavala s prefektom. Da bi ju ne motil, se je delal, kakor da spi. Kar je opazil izpod nogol zaprtih vek, kako spravlja neki gost v žep srebrno žlico. — Lopov! — je zakričal nanj. — Nikar ne misli, da spim za vse!

Strel v prajdnem hipu

— Da, dragi prijatelj, kakor se sliši to neverjetno — za svojo srečo v zakonu se moram zahvaliti izključno prestreljenemu ušesu moje žene. Kajne, Flora?

Mlada žena, ki je pripravljala gostom čaj, je resnega obraza prikimala.

— Dragi kapitan, — je začel grof Ersi in se obrnil h gospodarju Mariu Ferrantiju, čigar zagoreli, simpatični in energični obraz je še jasno kazal sledove ostrega slanega morskoga vetra in prirekejočega sonca, — med vašimi mnogimi zanimivimi pripovedovanji o vaših doživljajih in pustolovščinah nam manjka samo še to. Bodite tako prijazni in pripovedujte nam še to zgodbo.

— Prav rad, — je odgovoril Ferranti in začel:

— Takrat sem bil postal novopečeni kapitan dolgih prog na eni izmed ladij paroplovne mojskega četa. Bila je »Pretoria«. Ki naj bi bila odplula v Indijo. Natovoreno smo imeli robo, namenjeno nekemu rojaku, Doderiju bo imenu. Ki si je bil pridobil v Bataviji veliko premoženje in velik vpliv. Njegova gostojubnost je slovela daleč po svetu. Takoj po svojem prihodu sem se lahko osebno prepričal o tem, kajti Doderi me je povabil za ves čas mojega bivanja v Bataviji zelo ljubezljivo v svoj dom. Istočasno je pa imela njegova žena v ogsteh svojo prijate-

ljico lepo Floro Magliani, ki sem se na prvi pogled do ušes zaljubil v njo.

Vedeti morate, da je Doderi pogosto prirejal v svoji razkošni vili na robu džungle velike pojedine in domače zabave.

Tistega nepozabnega večera je nas bilo samo dvanajst gostov — pet gospodov ter sedem starejših in mlajših dam. Flora je sedela za mizo nasproti mene. Bil sem presrečen, da sem jo smel gledati, obenem pa tudi ves iz sebe, ko sem opazil, da jo na levi strani sedeti gospod zaljubljen pogleduje.

Dan je bil zelo vroč in vrata verande so bila na stežaj odprta. Med večerjo smo bili zelo zgovorni in razigrani. Naenkrat sem pa opazil neko čudno vedenje našega gostitelja, zadreglo ali zbežgano, ki jo je pa skušal takoj zopet prikriti. Zadržal je krič in prestrašeno pogledal na njegovi leviči sedečo Floro. Potem je pa hitro namignil slugi in čim je slednji prihitel, mu je zašepetal nekaj na uho. Hitro malo meka! — to so bile njegove besede, če sem prav slišal. In zopet se je prisilil k prijaznemu smehljaju in dejal je prijetno mirno: — Ali smem prositi gospodo, da ostane nekaj trenutkov nepremično na svojih mestih? Gre namreč za fotografski posnetek v barvah z mojnim najmodernejšim aparatom. Prosim torej, da ostane gospoda nekaj trenutkov čisto mirna. — Te besede so se mi zdele kaj

SGARAVANTI SEMENTI S. A. PADOVA
Sementi di Ortaggi — Foraggi, ecc.
Semena za zelenjavo — krmlila itd.
Chiedere offerte - Zahtevajte ponudbe

MALI OGLASI

PHILOZOSTNOSTI
UGODNI NAKUP!
Velik modern kavč, okras sobe, kompletna kuhinja, postelja z 2 modrocema in odelo, ter razno — poceni naprodaj. — Le resni kupci naj se javijo: Pred škofijo št. 15, III. nadstropje, desno.

KLOBUCARNA
»PAJKA«
vam strokovno označi, preoblika in prebarva vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. Zaloga klobukov. — Se priporoča študij Paika, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38, Miklošičeva cesta 12 nasproti hotela Union.

PREMOG DRVA
L. Pogačnik
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

INSERIRAJ
»Slov. Narod«

Dnevi — posebej božanstva

„Koledar“ starih Slovanov, ki so častili božanstva z imeni dnevov — Krajevna imena po imenih dni

Ljubljana, 22. februarja

Ali so stari Slovani imeli tudi svoj koledar? Kako so merili čas Slovinci, preden so sprejeli krščanstvo? Tudi na to nam znaj precej zadovoljivo odgovoriti učenjaki, čeprav se ne morejo naslanjati na posebno trdne dokaze. Vsekakor je verjetno, da so Slovinci delili čas že kot pogani. Merili so ga pa po luninim spremembah kakor vsi vzhodni narodi. To delitev časa so prinesli Slovenci v novo domovino iz Zakarpatja. Delitev časa po luninim spremembah pa pomeni, da so poznali teden, kajti lunine spremembe so štiri na mesec, tako da je od spremembe do spremembe sedem dni.

Boževi letnih časov

Stari Slovani so posebej častili božanstva tudi posamezne letne čase. Tako so n. pr. Slovinci ob kresu častili boga Kresnika. Sicer je pa bilo več praznikov na leto, ko so častili božanstva v neposredni zvezi s spremembo letnih časov. To čaščenje se je razvijalo, ker so gledali v soncu in v luni tudi v ognju — najvišje božanstvo, začetnika, oplojevalca vsega življenja. Zato učenjaki pravijo, da je tudi koledovanje v zvezi s sončnim praznikom ob prehodu letnih časov, o brž ču. Pri koledovanju so Rusi častili boga Koljada. Prvotni pomen koledovanja se je v krščanski dobi močno zabil, ker so poslej koledniki proslavljali v koledniških pesmi rojstvo Odršenka sveta, a ne rojstva sonca. Posebej božanstvo kres je bil Rusom bog Kupalo, Slovincem pa Kresnik.

Teden začenjamo s ponedeljkom

Da so Slovinci poznali delitev časa na tedne že v poganski dobi, dokazuje dr. J. Mal v Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo l. 1940 (Slovenske mitološke stvari). Pravi, da je delitev časa pri Slovincih starejšega izvora, kajti Cerkev začenja teden z nedeljo, mi pa s ponedeljkom. V resnici je torej drugi dan, saj vtorji pomeni »drugi«. Da se je pri starih Slovincih v resnici začenjal v ponedeljek, dokazuje tudi to, da je Hrvatoma Bolgarom, Rusom in Srbom ime nedelja tudi pojem za teden. »Nedelja« je namreč čas, ko se zopet povrne prvi, isti dan kar se glasi v stari slovaščini približno tako kakor »tedene«.

«Petek slab začetek»

Le redki vedo, od kod izvira pregovor »Petek slab začetek«. Mnogi mislijo, da je to le ostanek praznovanja. Zopet drugi vidijo med petkom in smrtjo Kristusovo zvezo, češ, petek je nesrečen dan, ker je na ta dan umrl Kristus. Zato tudi ne smeš biti vesel v petek, češ, kdor se v petek smeje ali poje, bo jokal v nedeljo. Dr. Mal pa dokazuje, da ima pregovor o slabem začetku v petek mnogo starejši izvor. Vedeti moramo namreč, da je bil petek Slovanom svet dan. V petek so praznovali. Petek so se posebno častili. Zato pa ta dan tudi niso delali. Ko so pozneje v krščanski dobi morali opustiti praznovanje ob petkih, stara vera vendar ni bila povsem izkoreninjena. Še dolgo so verovali, da prinaša nesrečo, če v petek delaš. Vsi dobro vemo, da je še dandanes med nami mnogo praznovanih ljudi, ki verujejo, da ni nobena pomembnejša odločitev v petek srečna. Če le morejo, se ne lotijo pomembnega dela v petek. Nekatere ženske se boje celo pranja ob petkih. Mnogo praznovanih ljudi je še vedno med meščani, ne le med kmeti. Tako se nekateri boje selitve v petek, drugi pa zopet mislijo, da ne bodo imeli sreče, če bodo nastopili službo na ta »nesrečni« dan. Kako trdno je bila vzkoreninjena vera, da ob petkih ne smeš delati, celo v novjšem času dokazuje najboljši ruski primer: ko so boljševiki prevzeli oblast, so imeli hude preglednice s kmeti, ki so se ob petkih upirali delati. Mužiki so namreč še do novejšega časa tu in tam praznovali ob petkih.

Krajevna imena o dnevih

Ni brez gl. blega pomena, da je po posameznih dnevih imenovanih mnogo krajev. Največ krajev je menda imenovanih po nedelji: Nedelja (Velika Nedelja, Mala Nedelja), Nedeljica, Nedeljšča, Sv. Nedelja. Ta imena so baje zelo stara. Prvotni so se baje imenovali po nedelji tudi kraji, ki so pozneje dobili ime po sv. trojici. Češ, čaščenje sv. trojice je mlašjšega izvora. Ruski staroverci so verovali, da je bila Nedelja boginja: iz srbske narodne pesni pa vzemo, da je bila Nedelja hčerka svete Petke. Potemtakem so Slovinci ob prihodu v novo domovino še verovali v božanstva, ki so se imenovala po dnevih ter so po njih krstili nove kraje. Znaná pa sta tudi krajevna imena po drugih dnevih: ne le po nedelji, n. pr. po torcu. Neki kraj se imenuje Turek pri Pleševu v občini Senovo. Tudi grad v nekdanjem sevniškem uradu se je imenoval po torcu in plemiško ime Tor-

karjev (Twarger) je istega izvora. Po sredini četrtke se imenujejo bolj pogosto kraji na tleh panonskih Slovincov. Dr. Mal zavrača razlago, da sta stajarska Podstreda in Podčetrtek ime po tem, češ v Podstredju so ob srednjem zasliševali hudodelce, v četrtku so jih pa v Podčetrtku obešali.

Vera v božanstva po imenih dnevov

Stara vera v božanstva, ki so posebej imenovani dnevi, se je dolgo hranila med preprostim ljudstvom. Tako v Pesniški dolini še poznajo pravljico, da je bil terek nekdanj posevčen boginja Torilja, ki ni trpela, da bi ženske na njen dan po večerji še predle. V krščanski dobi je Torilja postala okrutna. Verovali so, da do kosti ogloda perice, ki si držejo ob torkih in sobotah zvečer iskat na podstrešje predvoda. Sploh je imela Torilja oblast nad pericami ter jih je nadzirala pri delu. Morale so marljivo presti ter sliniti predvoda, ne da bi preveč migale z jeziki. Sicer je pa napadala ženske, ki so ob torkih pekle kruh ali prale. V vaseh na Obirju so hodili na prejo ob vseh delavnih le ob torkih zvečer so ostali. li zvečer doma, ker je bil božanstvu posvečen dan, da nobena predica ni smela delati po 9. uri, kajti sicer bi jo grozno mučila in raztrgala Torilja. Zato so bili ob čajni dnevi za prejo ponedeljek, sredi in petek. Koroska pravljica tudi pravi, da je sredi četrtke in Terek pomagala ženi, da so bili tudi drugi dnevi posebej božanstva. Rusom je bil četrtki Suvertočka, svetnica, ki pomaga v nebesa. Slovinci so pa verovali, da je bil četrtki hudoben duh. — Po petku ni imenovanega n. benega slovenskega kraja, a kakor smo videli, je bil tudi petek — in je še vedno — tudi pri nas pre-

cej znamenit dan. Če pa Slovinci niso imenovali krajev po petku, s tem ni rečeno, da jih niso tudi drugi Slovani. Tako je že blizu slovenske meje na žumberškem ozemlju cerkev sv. Petke in sicer poleg cerkve sv. Nedelje. Ime »Petka« pogosto srečamo v narodnih pesmih. Rusko ljudstvo je verovalo, da je bila Pjatnica (Petka) duh, žena, ki je prav tako kakor pri nas Torilja, kaznovala ženske, ki so ob petkih predle ali trle lan. Kaznovala jih je pa s tem, da jim je nametala v oči pezdilja.

12 petkov — ljudski prazniki

Petek je bil pri drugih narodih prav tako v časteh, če ne še bolj kakor pri nas. Tako je bilo pri Srbih 12 petkov, ki so jih praznovali kot ljudske praznike. Ponekod še vedno na noben petek ne vpregajo volov. Rusi so častili v Pjatnici Porokavi zaščitnico vode ter svetih studencev; bila je tudi varuhinja živine in polja, pomočnica v bolezni, predvsem pa pokroviteljica zakonskega stanu. Dekle se so se ji pripočale zlasti na praznik pokrova: »Matuška Pjatnica Porokava! Pokrij me (ali tudi: pošli ženina) čim prej!« Znan je občaj pokrivanja deklet; kdor je pokrtil dekletu glavo z robcem, ga je s tem proglasil za svojo ženo. Neporočene ženske so smele nositi razpuščene lase. Pokrivalo za poročenke je pri nas že od nekdaj v navadi in tudi narodna pesem pravi, ko razpletajo nevesto zvečer, da pomeni peča konec dekliškega življenja. Dr. Mal domneva, da je menda treba ime peče izvajati od imena zakonske zveze poganske zaščitnice, namreč iz petkja — peča. — Omeniti je treba še, da je tudi po soboti imenovanih precej krajev, kar kaže na staro čaščenje dni: k. t. posebej imenovani božanstev: Sobota, Sobotinci, Sv. Sobota.

20 letnica smrti Konrada Röntgena

Kako je odkril žarke, ki so povzročili v medicinski vedi pravcati prevrat

17. marca 1845 je bil rojen v Lennepu v Porenju Wilhelm Konrad Röntgen. Kt profesor je poučeval na raznih visokih šolah, ne da bi posegel v javnost. Z 31. leti je postal profesor na kmetijski visoki šoli v Hohenheimu, potem so ga pa poklicali na univerzo v Strassburgu. Nekaj časa je deloval v Glessenu, leta 1888 je pa prišel v Würzburg, kjer je prevzel vodstvo Fizičnega inštituta. Dotlej je bil dober profesor fizike. 50 let je bil star, ko se mu je posrečilo odkriti po njem nazvane žarke, ki so povzročili v medicinski pravi prevrat. S tem je zaslovelo njegovo ime po vsem svetu. Toda Röntgenu nikoli ni bilo do slave. Svoje epohalno odkritje je nazval skromno X-žarki in kmalu se je brž odločil, da ne bo nikoli objavil, češ da se ne la za njegovo odkritje preveč kričati. Dejal je, da je storil kot raziskovalec samo svojo dolžnost in da se hoče zopet umakniti v svoj laboratorij.

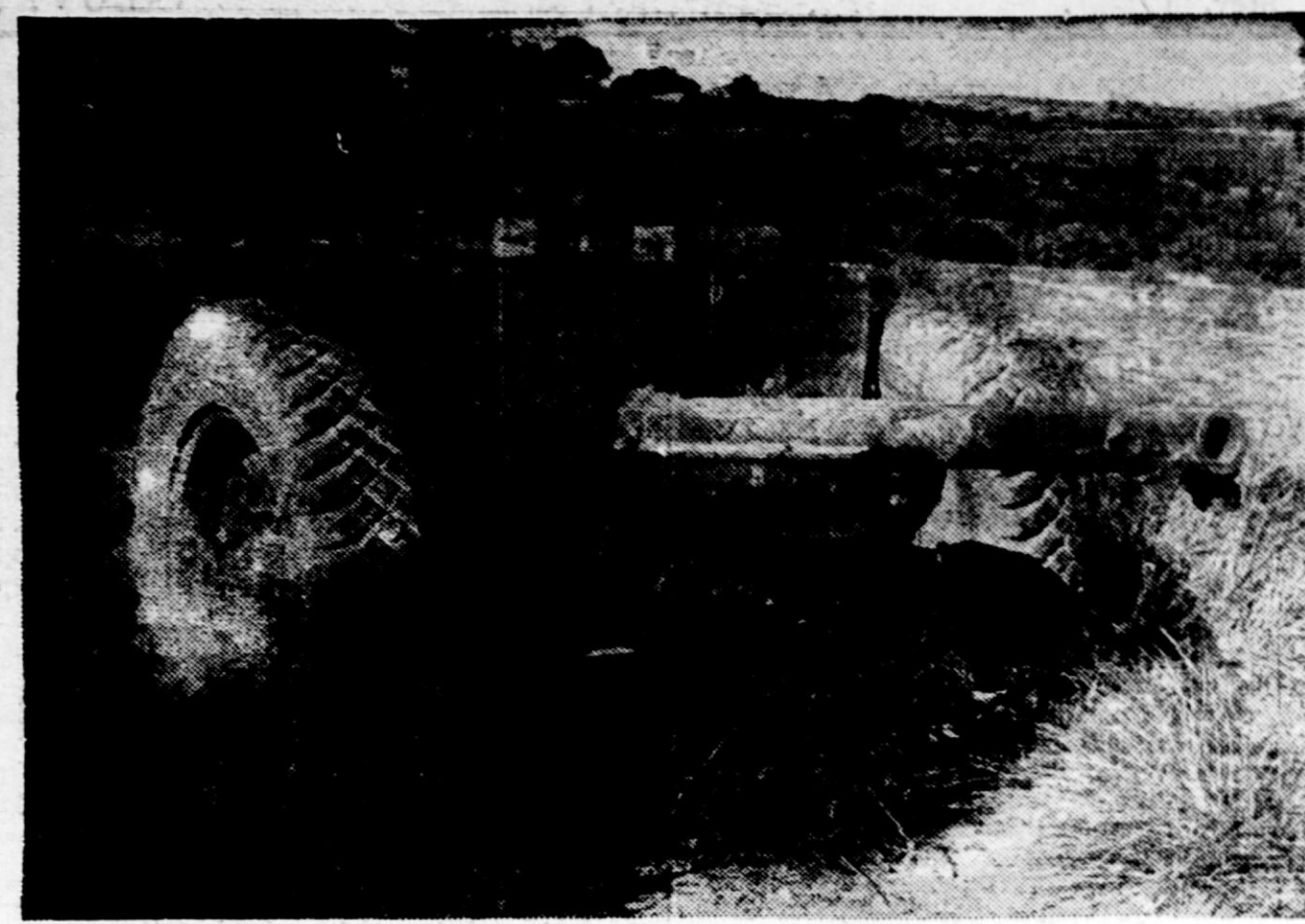
Še 20 let je deloval kot profesor na univerzi v Münchenu in že ko mu je bilo 70 let je med prvo svetovno vojno še vedno predaval eksperimentalno fiziko. 10. februarja 1923 je Röntgen umrl, potem ko je bil doživel prevrat v naravoslovju, tenisk in medicini. Temeljito mu je priporočila k velikemu odkritju Sredi 19. stoletja se je začela fizika zanimati za zžarjevanje žarke. Pobudo za to je dalo mnogo zanimivih odkritij. Steklar Henri Geissler v Bonnu je bil izumil živosrebrno žarno in ko prvi je začel izdelovati brezračne steklene cevi. Profesor fizike v Bonnu Julius Plücker je prišel leta 1859 na misel pre-

strezati električne iskre iz zraka v take cevi. Z Geisslerjem sta delala skupaj poskusi in Plücker je prišel na misel napolniti cevi ob enem s plinom. Tako so bile odkrite krasne žarke Geisslerjeve cevi, predhodniki naše svetlobne reklame. Plücker je tudi ugotovil, da nastanejo v brezračnih steklenih cevih pod vplivom visoke električne napetosti nevdni žarki, katodni žarki. In ti žarki prešinjajo atome plina v cevih, da začnejo.

In s tako stekleno cevjo se je ukvarjal Röntgen. Imel je navado najprej vse skrbno prečitat, kar so napisali drugi o predmetu, ki ga je raziskoval, potem pa vestno poročiti poskuse svojih prednikov. In tako je v svojem laboratoriju izdelal katodno stekleno cevko. K rak za korakom je ponovil Plückerjeve in Hittorfove poskuse. In bil je ves navdušen, ker so se mu dobro obnesli. Poskuse je delal tudi 8. novembra 1895. Ta dan je prišel v zgodovino kot dan odkritja röntgenovih žarkov. Röntgen je rotil navadno dragocen zlat prstan. Da bi ga obvaroval pri poskusih z živosrebrno črpalko stika z živim srebrom, ga je navadno pred vsakim poskusom spral v leseno školjko. Nekega dne je postavil školjko na papir, občutiljiv za svetlobo. Laboratorij je bil zatemnjen, in tudi Hittorfova cevka je bila cvita s črno lepenko. Ko je hotel Röntgen uporabiti fotopapir, se je pa pokazalo, da je gornji list pokvarjen. Poklical je slugo in ga ostel, da je brez njegove dovoljenja odprl okno. V svoje središče je sluga opozoril profesorja, da papir ni enakomerno črn, kakor bi moral biti, če bi padla nanj svetloba skozi okno. Röntgen sam se je temu začudil, tembolj ker je imela lista na pokvarjenem fotopapirju obliko njegovega zlitga prstana. Zdelo se je, kakor da je prstan fotografiral. Toda kako naj bi prodrl svetlobni žarki skozi leseno školjko?

Od tega dne je dela Röntgen z največjo vnemo. Po cele dneve in še pozno v noči ni bilo iz laboratorija. Zena mu je očitala, da prenaporno dela. Toda odgovarjal ji je, da dela poskuse, katerih bi ljudje trčili, da se mu je zmešalo, če bi zvedeli za nje. Cel med božičnimi prazniki si ni privoščil počitka. 28. decembra 1895 je bil končno tako daleč, da je mogel poslati predsedniku Fizičnega inštituta in medicinskega društva v Würzburgu kratko znanstveno razpravo pod naslovom »O novi vrsti žarkov«.

V nji je Röntgen opisal svoje poskuse s Hittorfovo cevko in pripomnil, da se pojavljajo v nji čudni žarki, ki prodirajo skozi vse teles. V dokaz je priložil fotografije.

Sovražni topovi, ki so jih zajele italijanske čete na tuniškem bojišču

ski postetek ženske roke, na katerem so se jasno videli kosti. Pozneje je proučil vse fizikalne lastnosti svojih žarkov, jih opisal v treh slovesnih znanstvenih razpravah tako točno, da v naslednjih 10 letih iz zikom na tem polju ni bilo treba skoraj nič več delati. Röntgen pa sam ni prav slutil, kaj je odkril v svojem laboratoriju v Würzburgu, in kol'ko dobrega je storil človeštvu s svojim odkritjem.

Madžarsko omrežje avtomobilskih cest

Priključitev Madžarske na evropsko omrežje avtomobilskih cest, ki ga je začela graditi Nemčija leta 1933, je sprožila na Madžarskem razne predloge. Madžarski listi so nedavno približili zanimivo razpravo tehničnega svetovalca v prometnem ministrstvu Boldizsara Vassarhelya o izgradnji madžarskega omrežja avtomobilskih cest. Prva moderna avtomobilska cesta na Madžarskem bo priključek na nemško državno avtomobilsko cesto Budimpešta — Kisber — Strassoreraim. Cestna zveza med Duraiem in Budimpešto se bo tako skrajšala od 276 na 200 km. Druga avtomobilska cesta bo zgrajena od Budimpešte preko Waltzera in Balassagyarmata v Lošonc, kjer bo imela priključek na dobro izgrajeno slovaško cestno omrežje in na Krakov. Tretja avtomobilska cesta bo vodila preko Jasberena, Debrecna, Sathmarja, Burgosa in Kluža. Kjer bo imela zvezo z rumunsko cesto. Od te ceste se bo odcepila tri lokalne. Četrta velika avtomobilska cesta bo vodila od Budimpešte preko Kiskurhalasa. Subotice in Novega Sada do Beograda. Peta avtomobilska cesta bo vodila iz Budimpešte preko Sarkeresztura, Taba, Marcalta in Velike Kanize do državne meje smer Trieste. Pri Dravawasserheli se bo pa odcepila cesta proti Zagrebu.

Vse te madžarske avtomobilske ceste bodo dolge 2056 km. Da bi ne šel avtomobilski promet skzi Budimpešto bo zgrajena krožna cesta okrog prestolnice, dolga 96 km. Za zvezo med temi velikimi tranzitnimi cestami bo zgrajenih 6 transverzalnih. Madžarske avtomobilske ceste bodo široke 21 m, zaenkrat jih bodo pa gradili v širini 13 m. Za prvo etapo se bo porabil 1733 milijonov stroški za celotno omrežje avtomobilskih cest bodo pa znašali po predhodnih proračunih 2895 milijonov pengo. Gradnja dela so preračunjena na 10 let.

Enkratna oddaja premoženja v Istanbulu

V Istanbulu so plačali davkoplačevalci po določbah zakona o enkratni oddaji premoženja še 1.000.000 turških funtov, tako da so dosegla plačila 105 milijonov ali nado tretjino na istambulski prebivalce pripadajočega zneska. Javne dražbe, zaseženega pohištva in nakita, se nadaljujejo. V ponedeljek začne na javnih dražbah prodajati tudi nepremičnine. V začetku prihodnjega tedna bo poslana na prisilno delo v vzhodno Anatolijo nova skupina davkoplačevalcev. Ki niso izpolnili svoje dolžnosti v tej skupini bo 35 do 40 davkoplačevalcev.

Moč plačilnega naloga

V Walparaisu so nedavno aretirali nekoga osumljenca, ki naj bi bil umoril in oropal nekoga draguljarja. Težko je pa bilo dokazati na umor in rop, ker niso našli pri njem nobene ukradene dragocenosti, poleg tega se je pa delal osumljenec gluho neumen. Vsi poskusi pripraviti ga do govora so se izjalovili. Mož je

napisal samo na listek, da je dobil nekaj hud živčni šok in pri tem izgubil dar govora. Policija je pa zvedela, da je močno zadolžen. Nekega dne je dobil po pošti plačilni nalog. Ko mu je pismonoša na pragu izročil plačilni nalog je pa mož naenkrat izpregovoril. Začel je kričati: in zmerjati pismonošo. Za vogalom je pa stal detektiv in tako so simulant razkrinkali. Mož je kmalu potem priznal svoj zločin.

Zatiranje rahitisa na Madžarskem

Madžarski državni zavod za javno zdravstvo je organiziral lani v devetih okrajih in šestih mesecih borbo proti rahitisu. 10.350 dojenčkov siromašnih družin so hranili z vitamini D. Zdravstvena služba Zelenega križa je skrbela za 15.270 dojenčkov, vodstvo državnih dečjih domov pa za 1400. 1700 nosečih žen in doječih mater je dobivalo vitamin B v obliki ovsenih kosmičev, ki jih pa zaradi neprijetnega okusa nekatere niso hotele. Dojenčki so dobivali vitamin D potom injekcij. Zdravniški pregled 150 otrok je pokazal, da se je zaščitno sredstvo obneslo v 90%. Madžarske kemične tovarne bodo v bodoče izdelovale cenene pripravke vitamina D.

Slovaška dobi narodni park

V znanem slovaškem zdravilišču Piatnih je imea on dan selo zdraviliška komisija Slovaške. Iz predsedniškega in tajniškega poročila je razvidno, da so imela slovaška kopališča in zdravilišča lani 600.000 gostov, od teh 4461 inozemcev. Da bi privabila še več gostov iz inozemstva namerava Slovaška urediti velik narodni park, obsegašč okrog 100 katastrskih orolov. Stroški bodo znašali 4.000.000 kron.

Še o kometu Feitke

Zvezdoslovec Feitke je odkril lani nov komet, ki je dobil po njem ime. V februarju se ta komet lepo vidi. Na nebu se pojavijo zvečer in sicer na severovzhodni strani v četverkotu Velike Medvedice. Vili se že s prostim očesom. To je eden naših svetlih kometov v zadnjih letih. Njegov svetlobni odgovor zdej zvečer četrtje velikosti. Skozi daljnogled ga vidimo razločno kot megleno oblo z jedrom v obliki zvezde, toda skoraj brez repa. 1. februarja je bil oddaljen od naše zemlje 65.332 milijonov kilometrov. Ob koncu februarja bo na oddaljenosti nad 79 milijonov km. Letalo, ki leti 400 km na uro, bi potrebovalo do tega kometu 20 let.

Mešani zakori na Madžarskem

Budimpeštanski listi objavljaio statistične podatke o madžarsko židovskih mešanih zakonih v zadnjih šestih letih. V tem času je bilo sklenjenih 3.396 mešanih zakonov. Leta 1936 je bilo sklenjenih takih zakonov 725, lani pa 505. V bodoče ne bo več dovoljeno skleniti krščansko židovskih mešanih zakonov.

STRAHOVI

Turist: Ljudje pripovedujejo, da se v tem gradu večkrat prikažejo strahovi.
Vratar: Trenutno ne. Milostljiva je odšla v mesto.

SKROMEN ZACETEK

— Ko sem začel s trgovino, nisem mel razen svoje inteligence ničesar.
— No, ti si pa začel res skromno.

GEORGES OHNET:

12

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

V vodstvu svojega gospodinjstva je kazala spoštovanja vredno in pametno varčnost, ki ji je omogočala, da je položila tudi pri nedosegljivem zunanjem razkošju vsak mesec težke tisočake na stran. Od Goldscheiderja je preselila k Petru Thurauxu, lastniku tekstilnih tvornic in milijonarju. To razmerje pa je trajalo samo šest mesecev. Potem je ušla v svoje spretno nastavljen mreže Julija Harweyja, ki je vodil v Parizu svetovni trust proizvajalcev gumij. Dolgočasenje, ki je bilo posledica njenega ljubavnega razmerja s tem bogatim Američanom, je zakrivilo njeno razmerje s šaljivcem Clamironom, kraljem pariških širokoušnežev. Toda Etienetta nikoli ni dajala svojih čarov zastoni in zato je bila obdržala ameriškega milijonarja za plačevanje svojih računov tudi potem ko je vpregla Clamirona v svoj zmagoslavni voz, da ji je pomagal preganjati dolg čas.

Od tistega trenutka, ko se je ločila od svoje prve

jubezni, namreč od opice iz varijeteta, gospodična Dharielova nikoli ni ljubila nobenega moškega tako, da bi mu ne bilo treba prispevati h kritju njenih zdatkov. Placati, to je bilo njeno pravilo. Svoje naklonjenost je izkazovala ljubčkom z načinom občevanja z njimi. Nikoli ni dovolila Juliju Harweyju, da bi jo javno tikal. Brez ugovora je pa trpela, da ji je rekel Clamiron vse, kar se mu je zahotelo in Clamiron je to zlorabljal. Vendar je pa občutila Etienetta Dharielova neko čudno drgeta, ki je v srcu tistega dne, ko ji je slikar Pave v Deauville predstavil Kristijana Vernier-Mareuila. Ta lep mladenič kostanjevih las, bledega obraza in velikih nočnih oči, ji je bil že na prvi pogled izredno všeč. Je bil Vernier-Mareuilo dedič siromašne, bi si norda Etienetta Dharielova zmožna zadnjega plana strasti. Toda Kristijan je bil v svojo nesrečo eden najbogatejših dedičev, znanih v imenitni družbi in tako je moral deliti usodo vseh svojih prednikov, namesto da bi bil izjema. Plačeval je. Nekega dne, ko mu je bila Etienetta temeljito puščala kri, ga je vzpodbujala s tole izjavo: — Glej, glej, pa menda vendar nočeš, da se ob obrnla na koga drugega? To bi vendar pomenilo poniževanje tvojega imena in škodovalo bi kreditu tvojega očeta.

Kristijan seveda ni želel, da bi trpel kredit njegovega očeta in zato je v polni meri ustregel njenim željam. Še nikoli roke mladega gizdalina niso razmetavale lepšega vodometu cekinov. To je bil prav v tistem trenutku, ko je posegel vmes Vernier-Mareuil in ko je svojega dediča poštno ozmerjal. Toda Kristijan je bil že preveč navezan na svojo

jubico, da bi se je bil mogel kar tebi nič meni nič odkriti. Etienetta — in to je bil njen ponos — ni spadala med tiste ženske, ki jih zapušča moški ahkega srca. Nasprotno, ona je bila tista, ki je pokazala svojim ljubčkom vrata. Še nobenega ni bilo med njimi, ki bi bil odšel svojevlejno. Njengoslo, tako nemoralno, je bilo: prilepljeni so k meni. In še nikoli se ni bila zmotila. Kristijanovo razmerje s to lepoticco je povsem uničilo njegovo neodvisnost. Ta vražja ženska bistrega duha in bujne lomiljije je znala povsem zaslužiti slehernega moškega. Bilo je čisto izključeno, da bi se po lastni volji ločil od nje, kdorkoli je imel z njo intimno razmerje. Ure, prebite v njeni družbi so tekale kakor sekunde in se razlinalje hitro liki oblaki pare.

Dolgočasje, ta muka lenih ljudi, je za vedno izginila iz življenja tistih, ki so živeli z njo in v njeni okolici. Čudovito spretno in hitro je znala najti sredstva vseh vrst, da je držala moške v neprestani napetosti. Znašla jih je zabavati in kratkočasiti. Za dosede tega cilja je izkoriščala pohoto v vseh njenih oblikah in vrstah. Odlikovala se je s tem, da je vzbujala strasti tistih, ki strasti še niso poznali. Iz Clamirona je bila napravila hazardista, iz Bloodberryja morfina. Delo njenih rok je bilo, na njeno pobudo je jel Kristijan pijančevati. Začelo se je z imenitnimi obedi. Na njeno pobudo sta bila namreč sklenila primerjati razne restavracije, sloveče po tobi kuhinji. Od Josepha sta se napotila k Paillardu, potem pa še k Voisinu. Durand in vsem drugim Pot ju je zanesla tudi na obrežje de Bercy v krčmo, kamor so zahajali samo sumljivi gostje,

ki je pa slovela po sijajnem ribjem ragoutu na mornariški način.

In povsod, pa naj je bilo v točilnicah velikih restavracij ali pa v zakonitih ljudskih kavarnah, sta pokušala razne vrste vin. Seznanila sta se z najbolj slovesnimi znamkami vina in pila najzlahtnejše letnike. Pila sta bordeauxa, vreden kraljev in izkazala sta čast burgundcu, kakršno se dobi samo še v Belgiji. Po tem uživanju, ki je trajalo teden dni, sta se vrnila v ulico Rambuteau, v skromno restavracijo, kjer sta bila odkrila prekažena reberca, bogato obložena s sijajno pasteto iz ključanevega mesa, Etienetta, ki njeno življenje in mikavnost nista prenesla nobene primere, podobna eni izmed velikih ljubic kralja Ludvika XV., je bila Kristijanu idealna družabnica na teh veselih pohodih. Ukazovala je natakarkjem, izbirala in določala vrstni red jedi, pila vino v polnih duškah in s čudovito poželjivostjo, a njena glava je bila vedno jasna. Zнала se je premagovati do zadnjega trenutka in še celo domav grede je podpirala svojega mladega spremljevalca, če so mu bili vinski hlapi zameglili možgane.

Tako ga je bila priklenila nase s svojimi nežnostmi, da se ji je končno zdelo primerno in potrebno, privoščiti si ponoči malo počitka. Stalna skrb gospodične Dharielove je bila zdaj zabavati Kristijana z draženjem njegovega sladokustva. Doma je prirejala male pojedine in vabila na nje svoje znance. Clamiron, Vertemousse, Longin, Marcette de Fontenoy in Jeanna Buzency so bili njeni stalni gostje.